

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa – profil praktyczny)

dokonanej w dniach 2-3 grudnia 2016 roku na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonym w ramach nauki społecznej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym, realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Joanna Moczydłowska – członek i ekspert PKA
2. prof. dr hab. Grażyna Trzpiot – ekspert PKA
3. Przemysław Pawlak – ekspert PKA – przedstawiciel pracodawców
4. mgr Łukasz Wyszynski – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.
5. Agnieszka Kowalczyk – ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „finanse i rachunkowość” prowadzonym na Wydziale Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi (poprzednia ocena 01.09.2011 r. – POZYTYWNA). Uczelnia dostosowała się do uwag Zespołu Oceniającego i rozbudowała zakres funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia o ocenę weryfikacji efektów kształcenia, jak też opracowała standardy prac dyplomowych. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, interesariuszami zewnętrznymi, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		x			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		x			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. *
1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.
1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.
1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla

Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. * \

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena - „w pełni”

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Strategia Wyższej Szkoły Bankowej została przyjęta drogą uchwały nr 102/2013 podjętej przez Konwent WSB dnia 25 października 2013 roku. W Strategii rozwoju Uczelni na lata 2013–2016 nadrzędnym celem jest utrzymanie pozycji lidera w kształceniu biznesowym i okołobiznesowym na rynku, na którym działa Uczelnia. Misja sformułowana przez WSB brzmi: *Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej*. WSB w Poznaniu, tak jak inne szkoły w grupie WSB, realizuje wizję: *Regionalny lider w kształceniu studentów łączących naukę i pracę*. Kierunek Finanse i rachunkowość powiązany jest się ze strategią Uczelni, ponieważ realizuje idee ścisłej współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym oraz wysokiego udziału praktyków w gronie kadry dydaktycznej. Deklarowane jest również, zgodnie z założeniami polityki jakości, dążenie do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, którego praktycznym odzwierciedleniem są działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu jakości. Uczelnia zapewnia, że koncepcja kształcenia uwzględnia doświadczenia instytucji branżowych, np. Związku Banków Polskich. Rozmowy i obserwacje poczynione w trakcie wizytacji potwierdzają dbałość Uczelni o jakość kształcenia, znaczne upracticznienie studiów, bliską współpracę z otoczeniem biznesowym.

Dane zgromadzone w czasie wizytacji pozwalają na wniosek, że szkoła w małym stopniu korzysta z doświadczeń najlepszych ośrodków kształcących na kierunku Finanse i rachunkowość za granicą w zakresie programu kształcenia,. Widoczna jest natomiast daleko idąca standaryzacja kształcenia w ramach grupy Wyższych Szkół Bankowych, co przejawia się na przykład w przyjęciu tych samych efektów dla kierunku FiR prowadzonego w różnych szkołach z grupy WSB oraz w korzystaniu z tych samych materiałów dydaktycznych udostępnianych na platformie Moodle w postaci skryptów (manuali) dostępnych on line.

Wizytowana Uczelnia deklaruje, że program jest na bieżąco aktualizowany i dostosowywany do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego przy aktywnym udziale Rady Programowej. Potwierdzili to pracodawcy współpracujący z WSB w Poznaniu w trakcie spotkania zespołu oceniającego z interesariuszami zewnętrznymi.

1.2.

Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje dotyczące wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla kierunku Finanse i rachunkowość, m.in poprzez rozpoznanie zmian w gospodarce regionu i perspektyw zatrudnienia absolwentów, monitoring trendów rynkowych, wymianę informacji w grupie TEB i współpracę z Biurem Karier i biznesem, widoczną

przede wszystkim we współpracy z partnerami biznesowymi. Uczelnia deklaruje, że w planach rozwoju kierunku FiR orientuje się przede wszystkim na identyfikowanie i zaspokajanie potrzeb studentów, na przykład przez dopasowanie organizacji studiów do aktywnych zawodowo (moduły nauczania), wysoką jakości praktyk i staży. Wdrażana jest również nowa koncepcja nauczania języków obcych w większym stopniu mobilizująca studentów do systematyczności (metodyka PEARSON).

Uczelnia dostosowuje plany rozwoju kierunku do zmian na rynku pracy. W tym celu, między innymi, w jednostce prowadzącej oceniany kierunek powołano Radę Programową Kierunku Finanse i Rachunkowość, w której pracach uczestniczy 6 pracowników WSB, 1 przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego jednostki odpowiedzialnej za oceniany kierunek – Dyrektor jednego z banków w Poznaniu (będący jednocześnie nauczycielem akademickim na kierunku FiR) oraz po 1 przedstawicielu absolwentów i studentów. W pracach Rady Kierunku FiR głos pracodawców oraz przedstawicieli absolwentów i studentów jest brany pod uwagę. Uczelnia stara się dostosowywać efekty kształcenia na kierunku FiR do oczekiwań swoich interesariuszy.

1.3.

Jednostka przyporządkowała efekty kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Finanse i rachunkowość – profil praktyczny do obszaru nauk społecznych i dziedziny nauk ekonomicznych. Jako dyscypliny będące fundamentem efektów kształcenia wskazano: ekonomię, nauki o zarządzaniu, i finanse. Przyporządkowanie to nie budzi zastrzeżeń, ponieważ znajduje odzwierciedlenie w planach i programach studiów, w opisie efektów kształcenia oraz w treściach programowych zawartych w kartach przedmiotów.

1.4.

Opis efektów kształcenia dla kierunku Finanse i rachunkowość na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym przyjęto Uchwałą nr 80/2016 Konwentu WSB z czerwca 2016 roku. Sformułowano dla studiów I stopnia 16 efektów w zakresie wiedzy, 13 efektów w zakresie umiejętności, a w zakresie kompetencji społecznych 7 efektów. Na studiach II stopnia WSB w Poznaniu sformułowano 11 efektów z zakresu wiedzy, 11 efektów z zakresu umiejętności i 7 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Trzeba jednak zwrócić uwagę na to, że niektóre efekty kształcenia na studiach I i II stopnia są do siebie bardzo podobne, co zaciera stopniowość tych studiów. Dla przykładu są to efekty:

- na studiach I stopnia efekt K_U03 (Analizuje i interpretuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze oraz je interpretuje w kategoriach społeczno-ekonomicznych) niemal całkowicie pokrywa się z efektem K2_U01 na studiach II stopnia (Potrafi samodzielnie identyfikować zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze w kategoriach finansów i rachunkowości);

- efekt K_U09 na studiach I stopnia (Komunikuje się z otoczeniem oraz przekazuje swoją wiedzę przy użyciu różnych środków przekazu) jest dublowany na studiach II stopnia w efekcie K2_U9 (Komunikuje się z otoczeniem oraz przekazuje swoją wiedzę przy użyciu różnych środków przekazu);

Efekty kształcenia określone dla wizytowanego kierunku są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu praktycznego. Określają zakres wiedzy, odnosząc go do odpowiedniej dyscypliny naukowej (co czyni je zrozumiałymi), uszczegóławiają efekty obszarowe, konkretyzują umiejętności, co pozwala na stworzenie odpowiedniego systemu ich weryfikacji.

W kartach przedmiotów zawarto precyzyjnie określone przedmiotowe efekty kształcenia, które stanowią formę uszczegółowienia efektów kierunkowych. Opis efektów przedmiotowych wskazuje, iż umożliwiają studentowi zdobycie umiejętności praktycznych. Kierunkowe efekty kształcenia znajdują odzwierciedlenie w przedmiotowych efektach kształcenia oraz treściach przedmiotów. I tak np.:

kluczowy dla kierunku Finanse i rachunkowość efekt określony dla studiów I stopnia „Dokonywanie ewidencji operacji gospodarczych, wyceny składników majątku oraz sporządzania sprawozdania finansowe” student osiąga poprzez efekty przedmiotowe kilku przedmiotów t.j.

- *objaśnia rodzaje kont i wyjaśnia, jak dokonywać na nich zapisów operacji gospodarczych; przygotowuje podstawową dokumentację księgową zgodną z wymogami ustawy o rachunkowości*)w ramach przedmiotu **Podstawy rachunkowości**

:

- dokonuje wyceny składników majątku oraz rejestracji danych, stosownie do wymogów zawartych w obowiązujących przepisach prawnych oraz Wykorzystuje poznane teorie finansów i rachunkowości do analizy oraz interpretacji zjawisk lub procesów ekonomicznych w ujęciu przyczyn, przebiegu i skutków, wskazuje i objaśnia zagadnienia dotyczące systemu gromadzenia, klasyfikacji i ewidencjonowania danych, określających rezultaty działalności prowadzonej przez jednostkę gospodarczą znajduje odzwierciedlenie w przedmiotowych efektach kształcenia przedmiotu **Rachunkowość finansowa**:

- (identyfikuje cechy i rolę instytucji finansowych, definiuje instrumenty finansowe i wskazuje ich zastosowanie, wykazuje związki pomiędzy poszczególnymi ogniwami systemu finansowego oraz korelacje pomiędzy systemem finansowym a stanem gospodarki, określa skutki zastosowania instrumentów finansowych, dobiera instrumenty finansowe do realizacji określonych zadań) w ramach przedmiotu **System finansowy**

Efekt kierunkowy „Wykorzystuje przepisy prawne oraz normy związane z finansami i rachunkowością” znajduje uszczegółowienie w przedmiotowych efektach kształcenia przedmiotów:

- **Podstawy rachunkowości** (Identyfikuje i definiuje podstawową terminologię zawartą w ustawie o rachunkowości, rozróżnia podstawową dokumentację księgową i podstawowe metody pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania danych finansowych pochodzących z systemu księgowego zgodnych z ustawą o rachunkowości, płynnie posługuje się podstawową terminologią zawartą w ustawie o rachunkowości.

- **Rachunkowość finansowa** (płynnie posługuje się terminologią stosowaną w prawie bilansowym, dokonuje wyceny składników majątku oraz rejestracji danych, stosownie do wymogów zawartych w obowiązujących przepisach prawnych; objaśnia sposoby postępowania pozwalające cyklicznie uzyskiwać rzetelne informacje o sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowym jednostki gospodarczej, wymagane przez przepisy prawne).

- **Sprawozdawczość finansowa** (objaśnia podstawowe uregulowania prawne rachunkowości; objaśnia zagadnienia z zakresu zawartości informacyjnej sprawozdań finansowych sporządzonych na podstawie Ustawy o rachunkowości; objaśnia zagadnienia odnoszące się do procedur sporządzenia sprawozdań finansowych jednostki zgodnych z krajowym prawem bilansowym).

- **Prawo cywilne i gospodarcze** (definiuje wymogi formalne związane zakładaniem spółek prawa handlowego; rozróżnia rodzaje odpowiedzialności organów, wspólników, udziałowców i akcjonariuszy; rozróżnia zachowania dążące do obejścia prawa lub prowadzące do nadużycia prawa). Niektóre efekty są w wysokim stopniu zagregowane, **co utrudnia weryfikację tych efektów**. Przykładem jest efekt kierunkowy K_W14 „ma wiedzę o kształtowaniu się systemu ekonomicznego na świecie; zna rolę i znaczenie społecznej odpowiedzialności w zjawiskach ekonomicznych”. Należy rozważyć jako bardziej uzasadnione połączenie problematyki społecznej odpowiedzialności z treścią efektu K_W13 „rozumie zasady etyki w dziedzinie rachunkowości i finansów”.

Przedmiotowe efekty kształcenia znajdują się w kartach przedmiotów i są dostępne dla studentów w Internecie. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci stwierdzili, że nauczyciele akademicy prezentują je podczas pierwszych zajęć dydaktycznych. W opinii studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały, umożliwiając ich weryfikację. Zakładane efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych oraz kompetencji przydatnych na rynku pracy.

1.5.

Program studiów dla ocenianego kierunku umożliwia studentom realizację kierunkowych efektów kształcenia przyjętych na Wydziale Ekonomicznym w WSB w Poznaniu dla kierunku Finanse i rachunkowość.

1.5.1.

Nie dotyczy

1.5.2

Program studiów I i II stopnia zakłada sekwencyjne nabudowywanie wiedzy i kształtowanie coraz bardziej zaawansowanych umiejętności praktycznych. Dobór treści programowych, szczególnie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, jest ściśle związany z potrzebami rynku pracy. Uwaga ta dotyczy szczególnie programów specjalnościowych.

Uczelnia stara się wykorzystywać w procesie dydaktycznym aktualne rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku. W trakcie spotkania z pracownikami Wydziału nauczyciele akademicy podkreślali interdyscyplinarne podejście do problematyki finansów. Trzeba podkreślić, że aby te deklaracje znalazły potwierdzenie w praktyce nauczania, program studiów powinien być wzbogacony o przedmioty zawierające treści humanistyczne, na przykład Psychologię, Filozofię, Socjologię, Etykę. Uwzględnienie tych przedmiotów w planie studiów pozwoli na wzbogacenie kształcenia o najnowsze tendencje w nauczaniu Finansów i rachunkowości: o finanse behawioralne i ekonomię behawioralną. Obecnie jako jedyny przedmiot humanistyczny na studiach pierwszego stopnia WSB w Poznaniu wykazuje w raporcie samooceny języki obce, a na studiach II stopnia *Modern Economics*. Generalnie dobór treści kształcenia na każdym z ocenianych poziomów kształcenia pozwala na realizację zakładanych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Na przykład efekty kształcenia przypisane do dyscypliny ekonomia na studiach pierwszego stopnia osiąmane są w ramach przedmiotów *Mikroekonomia*, *Makroekonomia* oraz *Analiza ekonomiczno-finansowa*, a także niektórych przedmiotów specjalnościowych np. *Polityka wspierania MSP*. Efekty kształcenia przyporządkowane do dyscypliny nauki o zarządzaniu znajdują odzwierciedlenie w treściach przedmiotów *Podstawy zarządzania*, *Przedsiębiorczość*, *Biznes plan*, a także niektórych przedmiotów specjalnościowych: *International Management*, *Negocjacje w biznesie*, *International Marketing*, *zarządzanie finansami przedsiębiorstw*. Efekty kształcenia przypisane do dyscypliny finanse osiąmane są, między innymi, w trakcie nauczania przedmiotów: *Bankowość*, *Rynki finansowe*, *Rachunkowość finansowa*, *Ubezpieczenia*, *Finanse międzynarodowe*, *System finansowy*. Na studiach drugiego stopnia efekty przyporządkowane do dyscypliny ekonomia osiąmane są w trakcie nauczania przedmiotów: *Gospodarka światowa*, *Modern Economics*, *Gospodarka komunalna*. Efekty kształcenia przypisane do dyscypliny nauki o zarządzaniu osiąmane są w toku przedmiotów *Rachunkowość zarządcza*, *Planowanie finansowe w przedsiębiorstwie*, *Techniki sprzedaży produktów bankowych*. Efekty merytorycznie powiązane z dyscypliną finanse odzwierciedlają na przykład treści przedmiotów: *Rachunkowość bankowa*, *Rachunkowość budżetowa*, *Systemy bankowe*, *Fundusze inwestycyjne*, *Podatki w UE*.

Program studiów dla ocenianego kierunku umożliwia studentom realizację wszystkich przyjętych kierunkowych efektów kształcenia, przy czym zespół oceniający uznaje, iż niektóre efekty wymagają zwiększenia zakresu oferowanych treści kształcenia. I tak np. :

Efekt KW_01 określony dla studiów I stopnia : „Zna podstawową terminologię używaną w finansach i rachunkowości oraz zastosowanie tych terminów w obrębie pokrewnych dyscyplin i specjalności; zna miejsce nauk o finansach i rachunkowości w systemie nauk społecznych, a zwłaszcza powiązania z prawem, socjologią i psychologią.” realizowany jest tylko w ramach jedyne go przedmiotu, którego nazwa nawiązuje do socjologii i psychologii (przedmiot *Nauki społeczne*), ale w swoich treściach nie zawiera problemów typowych dla psychologii.

Dobór treści programowych jest zgodny z potrzebami rynku pracy. Potwierdzeniem tego faktu są pozytywne opinie pracodawców o dobrym praktycznym przygotowaniu absolwentów jednostki odpowiedzialnej za oceniany kierunek wyrażone na spotkaniu przedstawicieli otoczenia społeczno – gospodarzenia z członkami Zespołu Oceniającego PKA. Dodatkowo należy stwierdzić, iż pracodawcy uczestniczący w spotkaniu z przedstawicielami Zespołu Oceniającego PKA potwierdzili dużą elastyczność władz Wydziału Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu w odpowiedzi na zgłaszane postulaty, mające na celu upracticznienie procesu kształcenia. Przykładem takich działań jest wspomniane już uwzględnianie opinii podmiotów otoczenia społeczno – gospodarczego w tworzeniu nowych regulaminów odbywania praktyk zawodowych oraz opracowywaniu kart przedmiotu dla praktyk zawodowych (oddzielnie dla studentów studiów I oraz II stopnia).

1.5.3

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, np. przez wykonywanie prac domowych, projektów, analiz przypadków. Zdaniem Uczelni efektywnym

sposobem na aktywizację i wzmacnianie samodzielności studentów jest stosowanie metod e-learningowych. Wizytacja potwierdziła bardzo dobre wykorzystanie platformy Moodle w procesie dydaktycznym. Studenci za jej pośrednictwem otrzymują prace domowe, które - po wykonaniu – przesyłają nauczycielom akademickim. Na platformie uzyskują także komentarz uzasadniający liczbę przyznanych punktów. Systematycznie zadawane prace (zadania praktyczne, mini-projekty, quizy) oraz informacja zwrotna na temat poziomu ich wykonania pozwala studentom na bieżąco oceniać własne postępy w procesie uczenia się.

Jako formy aktywizujące studentów, w tym umożliwiające im osiągnięcie umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, Uczelnia wskazuje zajęcia ćwiczeniowe. W większości spełniają one swoją rolę, chociaż istnieje potrzeba dalszego doskonalenia upraktycznienia metod i form nauczania. Hospitacje zajęć przeprowadzone w trakcie wizytacji wykazały, że niektóre zajęcia ćwiczeniowe realizowane były w sposób typowy dla wykładu (np. *Rynki finansowe, Mikroekonomia*).

Uczelnia nie opracowała szczegółowego standardu projektu (traktowanego jako element pracy własnej studenta), stąd poziom prac projektowych jest bardzo zróżnicowany. Aby były one narzędziem kształtowania lub weryfikowania umiejętności praktycznych studentów, powinny wносить wyraźną wartość dodaną, na przykład zdiagnozowanie jakiegoś problemu (związanego z kierunkiem studiów) występującego w organizacji, zaproponowanie autorskiego rozwiązania tego problemu, przeprowadzenie pogłębionej analizy kończącej się wnioskami doskonalącymi itp. Analiza wybranych prac etapowych pozwala na wniosek, że część projektów wpisuje się w te założenia ale część z nich nie spełnia tych wymagań (np. projekty realizowane w ramach przedmiotów *Polityka wspierania MSP, Planowanie finansowe w przedsiębiorstwie*). Zespół oceniający stwierdza, iż znaczący udział prac projektowych, zadań praktycznych oraz studia przypadków, a także tematyka prac dyplomowych w tym projekcie dyplomowego wprowadzonego na studiach I stopnia zorientowana na problematykę praktycznych aspektów z zakresu finansów i rachunkowości umożliwiają studentom nabycie umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Projekt dyplomowy realizowany w grupach, co założono w dokumencie „Zasady przygotowania, oceny i obrony projektów dyplomowych” przyjęte w drodze zarządzenie nr 7/12/2015 dziekana Wydziału Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015 roku, ma wspierać nabywanie miękkich kompetencji biznesowych ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności krytycznego myślenia, pracy w zespole, empatyzowania potrzeb i kreatywnego rozwiązywania problemów”.

Wątpliwości natomiast budzi metoda kształcenia języków obcych. Nauka języków obcych dla studentów studiów niestacjonarnych odbywa się głównie na platformie Rosetta Stone. Rozmowy Zespołu Oceniającego przeprowadzone z osobami odpowiedzialnymi za naukę języków obcych wskazują iż Uczelnia podejmuje właściwe działania modyfikujące metody kształcenia (w tym zwiększenie udziału zajęć kontaktowych) w celu podniesienia efektywności nauczania języków obcych.

Jednostka odpowiedzialna za wizytowany kierunek zachowuje właściwe proporcje pomiędzy kształceniem opartym na kontaktowych zajęciach a czasem przeznaczonym na naukę własną studentów.

Studenci są zorientowani, iż metody kształcenia służące do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są określone w sylabusach przedmiotów i dostępne dla studentów. W opinii studentów, na ocenianym kierunku studiów stosowane są takie metody jak: gry dydaktyczne, symulacja, studia przypadków, praca w grupach, pytania problemowe, zadania projektowe. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinie, że metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowanie do zajęć oraz poprzez dodatkowe zadania i quizy na platformie Moodle. Na kierunku finanse i rachunkowość aktywizujące formy pracy realizowane są poprzez projekty grupowe, ćwiczenia, dyskusje oraz prezentacje, co umożliwia studentom zdobycie kompetencji niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4

Czas trwania kształcenia na wizytowanym kierunku, na studiach pierwszego stopnia, to 3 lata (6

semestrów) zaś na studiach II stopnia 4 semestry. Jest to czas pozwalający na uzyskanie zaplanowanych efektów kształcenia. W sylabusach przewidziano stosunkowo dużą liczbę godzin na pracę samodzielną studenta. Jest ona starannie rozpisana w kartach przedmiotów oraz dokumentowana w postaci prac etapowych. Konstrukcja programów, układ poszczególnych przedmiotów, sekwencja treści, pozwala na zrealizowanie treści programowych, co przekłada się na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Ogólna liczba p ECTS przypisana studiom I stopnia wynosi 182 ECTS a studiom II stopnia 120 ECTS.

1.5.5

Na studiach I stopnia przedmiotom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym przypisano na studiach stacjonarnych 119 ECTS, zaś na niestacjonarnych 113 ECTS a na studiach II stopnia 71,5 p ECTS na studiach stacjonarnych i 53,5 ECTS na studiach niestacjonarnych. Wskazane przez Uczelnię zajęcia mają wyraźny związek z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Tym samym spełniony został wymóg przypisania modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Punkty ECTS odzwierciedlają pracę, jakiej wymaga każdy przedmiot w stosunku do całkowitej ilości pracy, jaką musi wykonać student, aby zaliczyć pełny rok akademicki studiów w uczelni (wliczając w to pracę własną studenta włożoną w przygotowanie się do zajęć, egzaminu lub innej formy oceny). Uzyskanie przez studenta odpowiedniej liczby punktów daje podstawę do zaliczenia semestru (roku) studiów. Zajęcia z nauk podstawowych na studiach I stopnia otrzymują 42 p. ECTS, z języka obcego 12 ECTS, praktyki zawodowe 20 ECTS, a na studiach II stopnia: 30 ECTS z nauk podstawowych, praktyki zawodowe 20 ECTS. Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu nauczyciela akademickiego i studentów mają przypisane 95 ECTS na studiach I stopnia stacjonarnych i 79 ECTS na studiach niestacjonarnych a na studiach II stopnia odpowiednio: 63,5, i 53,5 ECTS.

1.5.6

Uczelnia zapewnia elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS. Program studiów przewiduje możliwość wyboru przez studentów studiów I stopnia przedmiotów/modułów kształcenia, którym przypisano 67 punkty ECTS, a studentom studiów II stopnia 72 ECTS. Student ma możliwość wyboru specjalności, zajęć z języka obcego, a także zajęć seminaryjnych.

1.5.7

Metody i formy dydaktyczne zadeklarowane przez Uczelnię są bardzo zróżnicowane i dostosowane do potrzeb oraz możliwości studentów. To ćwiczenia audytoryjne, zajęcia projektowe laboratoria specjalistyczne i wykłady a także seminaria i zajęcia e-learningowe. Udział form aktywizujących prace studenta sięga zarówno na studiach I jak i II stopnia około 60 % ogółu zajęć. Są to formy adekwatne do praktycznego profilu studiów, pod warunkiem ich faktycznej realizacji. Hospitacje wykazały pewne odstępstwa w tym zakresie polegające na tym, że ćwiczenia realizowane były w sposób właściwy dla wykładu, czyli w małym stopniu pobudzały zaangażowanie i aktywność studentów (np. ćwiczenia z przedmiotu *Rynki finansowe, Mikroekonomia*).

Zajęcia w WSB w Poznaniu odbywają się w warunkach właściwych dla studiów na kierunku FiR na profilu praktycznym. Studenci dysponują właściwym oprogramowaniem pozwalającym nabyć umiejętności wymagane przez pracodawców. Liczebność grup jest właściwie dobrana do formy zajęć i umożliwia wykorzystywanie aktywizujących metod i form nauczania. Zajęcia ćwiczeniowe i laboratoryjne organizowane są w grupach 20-30 osobowych. Właściwa jest organizacja zajęć, choć stwierdzono przypadki wstawiania w harmonogramie zajęć ćwiczeń przed wykładem, co zaburza system przekazywania wiedzy i kształtowania umiejętności (taką sytuację stwierdzono hospitując przedmiot *Rynki finansowe*).

Wykorzystywanie metod i technik nauczania na odległość ma charakter wspomagający i rozszerzający tradycyjny proces dydaktyczny przebiegający w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem. Wyjątek stanowią takie przedmioty, jak BHP oraz języki obce. Zgodnie z deklaracjami Uczelni, egzamin z języka obcego realizowany jest na terenie szkoły.

Nauka języków obcych dla studentów studiów niestacjonarnych odbywa się głównie na platformie Rosetta Stone. Uczelnia wlicza do programu studiów 78 godzin zajęć z języka obcego (w tym tylko 18

w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim).. Studenci krytycznie ocenili to, że nauka języka odbywa się dopiero na II roku studiów. Dla wielu z nich oznacza to roczną, nieuzasadnioną przerwę przekładającą się na obniżenie kompetencji językowych nabytych w szkole średniej.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci pozytywnie zaopiniowali stosunek zajęć teoretycznych do praktycznych, których jest znacznie więcej.. W opinii studentów wielkości grup zajęciowych są odpowiednie i pozwalają na realizację zakładanych efektów kształcenia. Studenci stwierdzili jednak, że zdarzają się przypadki zbyt dużej liczby osób w stosunku do stosowanej formy kształcenia. Harmonogram zajęć jest dostosowany do potrzeb studentów stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci pozytywnie ocenili rozkłady zajęć. Plan studiów, w opinii studentów, umożliwi skoncentrowanie się na wybranych zagadnieniach specjalnościowych.

1.5.8

Jednostka wdrożyła z dniem 01.10.2016 nowy systemu praktyk studenckich.

Uchwałą Senatu nr 17/2015/2016 z 08.12.2015 zmieniono Regulamin praktyk studenckich. Dla praktyk zawodowych przygotowana została karta przedmiotu, z przypisanymi efektami kształcenia, w której zostały także uwzględnione wymogi związane z miejscem odbywania praktyk. Dokumentacja odbytych praktyk - raport samooceny studenta oraz zaświadczenie od instytucji przyjmującej - uwzględniają też wymogi związane z pomiarem efektów kształcenia, pozwalające określić wzrost umiejętności praktycznych oraz stopień rozwoju kompetencji społecznych. Stopień osiągnięcia efektów kształcenia weryfikowany jest przez studenta, poprzez wypełnienie raportu samooceny z odbytych praktyk zawodowych oraz przez instytucję przyjmującą, która ocenia poziom osiągnięcia przez studenta założonych efektów kształcenia. Dodatkowo pracownicy Biura Karier i Praktyk mogą zweryfikować osiągnięcie efektów poprzez indywidualne rozmowy ze studentami, spotkania i rozmowy z przedstawicielami instytucji, w których odbywają się praktyki.

Na wyróżnienie zasługuje profesjonalnie opracowane narzędzie, jakim jest zestandaryzowany kwestionariusz – w którym poszczególne zakładane efekty kształcenia oceniane są w skali 1 – 5.

12-tyg. praktyka składa się z 4 modułów obowiązkowych oraz 4 z 13 modułów do wyboru. Efekty kształcenia są określone prawidłowo. Spotkanie z pracodawcami potwierdziło ich współdziałanie w opracowywaniu efektów kształcenia dla praktyk zawodowych. Jednostka posiada bazę danych 447 potencjalnych praktykodawców (co przewyższa dwukrotnie zapotrzebowanie na miejsca praktyk). Studenci mają możliwość wskazania wyboru podmiotów z ww. bazy, a Biuro Karier i Praktyk koordynujące program praktyk dokłada starań w celu organizacji praktyki w jednym z trzech wskazanych podmiotów. Studenci mają możliwość zaproponowania innego podmiotu (spoza dostępnej bazy), w którym chcieliby odbyć praktykę zawodową. Jednostka posiada racjonalną procedurę weryfikacji potencjalnego praktykodawcy. Czas trwania praktyk jest zgodny z wymogami dla kierunków studiów o profilu praktycznym. Wprowadzona zmiana systemu organizacji praktyk studenckich jest pozytywną odpowiedzią na wyniki Badania Atrybutów Marki za 2015 r. W raporcie z tego badania stwierdzono potrzebę nowej organizacji procesu organizowania i rozliczania praktyk.

1.5.9

Uczelnia deklaruje, że program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego. Wizytacja wykazała konieczność intensyfikacji pracy WSB w Poznaniu nad podniesieniem wskaźników umiędzynarodowienia. Kształcenie w języku obcym prowadzone jest dopiero od roku 2015/2016. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia realizowany jest blok przedmiotów specjalnościowych w języku angielskim International Business. Na studiach drugiego stopnia elementem umiędzynarodowienia jest przedmiot *Modern Economics* realizowany wyłącznie w formie e-learning. Ponadto Uczelnia oferuje możliwość realizacji części studiów w uczelniach partnerskich za granicą. Z możliwości tej korzysta bardzo mała liczba studentów stacjonarnych i żaden ze studiów niestacjonarnych. Pośrednio uzasadnia to konieczność zmiany sposobu uczenia języków obcych na studiach niestacjonarnych. Program zawiera ofertę w języku angielskim dla studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+. Studenci kierunku finanse i rachunkowość uczestniczą w obowiązkowych lektoratach z języka obcego((język angielski i niemiecki), które rozpoczynają się od II roku studiów. Metody i organizacja kształcenia języków obcych również

wskazała na słabości omówione w 1.5.7. Studenci wyrazili negatywną opinię na temat braku języka obcego na I roku studiów. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili wątpliwości dotyczące sposobu podziału na grupy zaawansowania na zajęcia z języka obcego. Z ustaleń zespołu oceniającego wynika, że poziomowanie odbywa się na podstawie wyników matur, które nie zawsze odzwierciedlają rzeczywisty poziom kompetencji językowych studentów, ponieważ część z nich pisała maturę wiele lat przed rozpoczęciem procesu kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej. Studenci mają możliwość uczestniczenia w dodatkowych wykładach prowadzonych w języku angielskim. Wyższa Szkoła Bankowa organizuje również dwudniowe seminaria prowadzone przez nauczycieli akademickich z uczelni partnerskich

1.6

1.6.1

Przyjęcie na studia jest możliwe po spełnieniu wymogów określonych w uchwale w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2015/2016 z dnia 24 kwietnia 2015. Studia I stopnia na ocenianym kierunku są adresowane do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych posiadających świadectwo dojrzałości, którzy chcieliby w przyszłości pracować w organizacjach jako specjaliści w obszarze zarządzania finansami, bankowości, rachunkowości, ubezpieczeń.

Uczelnia uwzględnia zasadę zapewnienia równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku. Proces rekrutacji na studia II stopnia zakłada, że kandydaci, którzy są absolwentami studiów I stopnia na kierunkach nieekonomicznych obligatoryjnie realizują przedmioty wyrównujące poziom ich wiedzy i umiejętności w zakresie przedmiotów kierunkowych. Oferta wyrównawcza obejmuje 6 przedmiotów realizowanych w trakcie 1 i 2 semestru (są to zajęcia łączone ze studentami FiR I stopnia).

Procesem rekrutacji zajmuje się Biuro Rekrutacji i Komisja Rekrutacyjna. Szczegółowe zasady rekrutacji są powszechnie dostępne na stronie internetowej uczelni. W zakładce dla kandydata znajdują się wszystkie niezbędne informacje oraz listy wymaganych dokumentów. Rejestracja kandydatów odbywa się w formie elektronicznej. O przyjęciu na studia decyduje kolejność zgłoszeń z uwagi na określone limity miejsc na poszczególne kierunki studiów. Na podstawie analizy dokumentacji można stwierdzić, że proces rekrutacyjny jest przejrzysty i uwzględnia zasadę równych szans, co potwierdzili studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym. Z punktu widzenia studentów liczba przyjmowanych kandydatów jest dostosowana do potencjału dydaktycznego kierunku finanse i rachunkowość.

Uczelnia adresując swoją ofertę edukacyjną do obcokrajowców, nie ma systemowych rozwiązań mających na celu sprawdzenie ich kompetencji językowych. Jedyną formą jest rozmowa, co tylko częściowo pozwala ocenić możliwość pełnego udziału studentów cudzoziemców w zajęciach dydaktycznych. Jako dobrą praktykę należy wskazać to, że WSB w Poznaniu wspiera proces edukacji językowej studentów z zagranicy, zarówno przez możliwość uczestniczenia w zajęciach językowych w trakcie wakacji, jak i w obowiązkowych zajęciach z języka polskiego realizowanych w pierwszym semestrze.

1.6.2

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się zawarto w uchwale nr 90/2015 Konwentu WSB z dnia 30 czerwca 2015 roku „w sprawie regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Wyższej Szkole Bankowej”. Uchwała stosunkowo precyzyjnie określa procedurę postępowania osoby wnioskującej o uznanie efektów uczenia się zdobytych poza uczelnią.

Korekty wymaga załącznik nr 1 do regulaminu, ponieważ zawiera błędną nazwę „efekty kształcenia” zamiast „efekty uczenia się”. Ponadto nieuprawnione jest oczekiwanie od kandydata wskazania przedmiotów, które Uczelnia może zaliczyć. Kandydat powinien wskazać, które efekty kształcenia – jego zdaniem - osiągnął poza systemem szkolnictwa wyższego, a Uczelnia na tej podstawie wnioskuje, które przedmioty lub fragmenty przedmiotów może zaliczyć kandydatowi.

1.7

System sprawdzania i oceniania postępów w nauce przyjęty w WSB w Poznaniu należy ocenić wysoko. Analiza prac etapowych potwierdziła zróżnicowane formy aktywności studentów oraz metody i formy potwierdzania osiągnięcia efektów kształcenia. Wystawiana jest jedna ocena za

moduł, który uczelnia utożsamia z przedmiotem, ale prowadzonym w różnych formach, na przykład wykład + ćwiczenia + projekt. Za każdy moduł student może maksymalnie uzyskać 100 punktów. Każda forma aktywności studenta przeliczana jest na punkty, a następnie lokowana w tradycyjnej skali ocen od 2 do 5. Każda karta przedmiotu zawiera szczegółowy opis systemu punktowego przyjętego dla danego modułu kształcenia. Jest on dodatkowo szczegółowo wyjaśniany na pierwszych zajęciach.

1.7.1

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia należy ocenić wysoko.

Innowacyjnym rozwiązaniem stosowanym w WSB w Poznaniu jest egzamin semestralny. Pozwala on na zobiektywizowany pomiar wiedzy i umiejętności studentów z grup prowadzonych przez różnych nauczycieli akademickich oraz pozwala na porównywanie wyników uzyskanych przez poszczególne roczniki studentów. Jest to także wartościowa informacja dla studentów. Umożliwia im pogłębioną samoocenę postępów w nauce. Taki sposób sprawdzania wiedzy i umiejętności pozwolił Uczelni na rezygnację z tradycyjnego egzaminu dyplomowego. Zastąpiono go prezentacją projektu oraz pytaniami dotyczącymi treści pracy projektowej. Pośrednio ułatwia to również weryfikowanie kompetencji społecznych studentów (komunikatywność, praca w zespole, w tym podział ról i zadań, odpowiedzialność za pracę własną i cudzą).

Duża część prac i innych form aktywności studentów realizowana jest za pośrednictwem platformy Moodle. Prace są oceniane punktowo oraz opiniowane w formie komentarza uzasadniającego liczbę punktów w sytuacji, w której nie jest ona maksymalna.

Końcowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania.

Uczelnia wdrożyła na studiach I stopnia innowacyjną formę projektu dyplomowego realizowanego przez kilkuosobowe zespoły zastępując nim tradycyjną pracę licencjacką. Uczelnia przyjęła, że projektem dyplomowym może być rozwiązanie lub koncepcja rozwiązania problemu praktycznego z zakresu studiowanego kierunku. W WSB w Poznaniu opracowano szczegółowe „Zasady przygotowania, oceny i obrony projektów dyplomowych” przyjęte w drodze zarządzenie nr 7/12/2015 dziekana Wydziału Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015 roku. Zespół oceniający uznał to rozwiązanie na studiach o profilu praktycznym za wartościowe. Analiza losowo wybranych projektów dyplomowych pozwala na stwierdzenie, że projekty te generalnie pozwalają na osiągnięcie przypisanych im efektów kształcenia i są dobrym narzędziem kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych, jednak stwierdzono także przypadki, w których stopień trudności podjętego tematu nie zawsze uzasadniał realizację projektu dyplomowego przez zespół 3-4 studentów. Przyjmując, że praca dyplomowa stanowi uwieńczenie procesu dydaktycznego, powinna ona, w opinii ZO odzwierciedlać zaawansowany poziom wiedzy i umiejętności jej autorów. W przypadku, gdy pracę projektową przygotowuje zespół, osiągane są kompetencje społeczne (np. umiejętność pracy w grupie), ale także zmniejsza się wkład pracy poszczególnych autorów. Dlatego uzasadnione jest zmniejszenie liczby autorów projektów (do 2-3) i bardzo precyzyjna ocena ich indywidualnego wkładu w ostateczny wynik. Opiekunowie prac /projektów powinni zachęcać studentów do podejmowania bardziej ambitnych tematów prac projektowych oraz zaawansowanych metod badawczych, a także do pogłębionego wnioskowania.

Analizując wybrane prace dyplomowe magisterskie, które w WSB w Poznaniu mają bardziej tradycyjną formę, zespół oceniający stwierdził, że w większości przypadków są one oceniane adekwatnie do ich poziomu formalnego i merytorycznego. Jednocześnie stwierdzono, że niektóre prace magisterskie zawierają błędy metodyczne: brak celu pracy, brak problemu badawczego, skromna i (lub) przestarzała bibliografia, skromne wnioskowanie na podstawie zebranych danych.

Na podkreślenie zasługują wyczerpujące recenzje projektów i prac magisterskich przygotowywane przez opiekuna i recenzenta. Formularz recenzji, oprócz części opisowej, obejmuje wystandaryzowane kryteria oceny zarówno samego projektu (pracy), jak i prezentacji projektu. Prace etapowe przedstawione zespołowi oceniającemu do wglądu potwierdzają rzetelność stosowanego systemu weryfikacji cząstkowych efektów kształcenia.

Pewne wątpliwości dotyczące sposobów weryfikacji efektów kształcenia budzi weryfikacja efektów osiągniętych w nauczaniu języków obcych na studiach niestacjonarnych. Część zajęć prowadzona jest technikami kształcenia na odległość. Nie ma w nich możliwości bieżącego sprawdzania, czy przesyłane on line prace etapowe to wynik pracy ocenianego studenta. Taka realizacja procesu

nauczania języków obcych nie pozwala na osiągnięcie pełnych kompetencji językowych zwłaszcza w zakresie konwersacji, przez co może obniżać pozycję absolwenta studiów niestacjonarnych WSB w Poznaniu na rynku pracy

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne i uwzględniają zasady sprawiedliwości, równych szans, a także są pomocne w procesie uczenia się. Aktywności studenta podlegające ocenie w ramach danego przedmiotu znajdują się w karcie przedmiotu. Na ocenę składa się zazwyczaj kilka niezależnych aktywności studenta w ramach przedmiotu, są to między innymi zaliczenia pisemne, case studies, zadania obliczeniowe, prace projektowe, prace grupowe w trakcie zajęć, oceny wypowiedzi ustnych i pisemnych. Dodatkowo na kierunku finanse i rachunkowość student ma obowiązek zaliczenia egzaminów semestralnych obejmujących wiedzę i umiejętności z różnych przedmiotów z danego semestru. W opinii studentów egzamin ten jest obiektywnym sposobem weryfikacji stopnia osiągnięcia przez nich efektów kształcenia w danym semestrze. Organizacja procesu dyplomowania nie budzi wątpliwości wśród studentów.

1.7.2

Wizytowana Uczelnia posiada przemyślany, spójny i przejrzysty system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Wystawiana jest jedna ocena za moduł, który utożsamia się z przedmiotem, ale prowadzonym w różnych formach, na przykład wykład + ćwiczenia + projekt. Za każdy moduł student może uzyskać maksymalnie 100 punktów. Każda forma aktywności studenta przeliczana jest na punkty, a następnie lokowana w tradycyjnej skali ocen od 2 do 5. Student otrzymuje ocenę dostateczną pod warunkiem zdobycia przynajmniej 50 punktów. Ocena bardzo dobra wymaga zgromadzenia przynajmniej 90 punktów.

Należy podkreślić różnorodność form sprawdzania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, w tym oceniania pracy własnej studenta. Na przykład:

- w ramach przedmiotu *Podstawy rachunkowości* na 100 punktów możliwych do zdobycia student otrzymuje: 80 punktów za zadanie problemowe rozwiązywane na kolokwium, 10 punktów za zadanie domowe, 5 punktów za quizy sprawdzające wiedzę na platformie Moodle i 5 punktów za aktywność na zajęciach.
- N przedmiocie *Statystyka w finansach* na 100 punktów student otrzymuje 60 za dwa sprawdziany, 24 punkty za zadania domowe realizowane na platformie Moodle i aktywność na zajęciach, 10 punktów za projekt i 6 za quiz.
- W ramach przedmiotu *Finanse międzynarodowe* punkty przyznawane są za sprawdziany (3 w semestrze – łącznie 66 punktów), quizy – 6 punktów, zadania domowe – 4 punkty, aktywność na ćwiczeniach – 16 punktów, karta pracy wypełniana na wykładach – 8 punktów.

Każda karta przedmiotu szczegółowo opisuje system punktowy przyjęty dla danego modułu kształcenia. Jest on dodatkowo szczegółowo wyjaśniany na pierwszych zajęciach, co potwierdzono w trakcie hospitacji przedmiotów *Rynki finansowe* i *Mikroekonomii*.

Prace etapowe są archiwizowane i studenci mają zapewniony do nich wgląd, co należy uznać, uwzględniając upowszechnione zasady wystawiania ocen, jako element składający się na przejrzystość systemu weryfikacji. Studenci otrzymują niezwłocznie wyniki swoich prac i mogą w przypadku wątpliwości, dyskutować z nauczycielami o popełnionych błędach. Trzeba też dodać, iż studenci mają dostęp do swoich wyników poprzez aplikację mobilną. I tak np. punkty za aktywności na sali wykładowej (czynny udział w zajęciach, kolokwium) wpisywane są na indywidualne konto studenta i automatycznie sumowane. Platforma Moodle umożliwia przeprowadzenie kompleksowych, przekrojowych egzaminów, w tym egzamin semestralny.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym system sprawdzania oraz oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty. Jest on dostępny w kartach przedmiotów, a także przedstawiany podczas pierwszych zajęć dydaktycznych w danym semestrze. Założenia zawarte w kartach przedmiotów są konsekwentnie realizowane przez nauczycieli akademickich co potwierdzili studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym. Wiedza studentów jest na bieżąco weryfikowana dzięki punktowemu systemowi oceniania, który jest rozciągnięty na cały semestr. W skład oceny końcowej wchodzi różne elementy, za zrealizowanie każdego z nich studenci otrzymują określoną

liczbę punktów. W kartach przedmiotów, część „sposób zaliczenia” dokładnie określono liczbę punktów potrzebną do uzyskania konkretnej oceny. Studenci są informowani o osiągniętych wynikach poprzez platformę extranet. W opinii studentów obowiązujący system oceniania pozwala im na osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz zapewnia rzetelność oceny.

3. Uzasadnienie:

Koncepcja kształcenia kierunku finanse i rachunkowości wpisuje się w misję Uczelni i cele strategiczne Wydziału, zachowując zgodność z polityką jakości. Planu rozwojowe kierunku zakładają dostosowanie do oczekiwań rynku pracy. Uczelnia właściwie przyporządkowała kierunek do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych i wskazała odpowiednie dyscypliny naukowe do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia. Program studiów z uwagi na oferowane treści, metody i formy kształcenia umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia. System ECTS nie budzi zastrzeżeń. Program kształcenia zachowuje elastyczność, oferując zajęcia, którym przypisano co najmniej 30 % ogółu ECTS oraz oferując zajęcia powiązane z praktycznymi przygotowaniem zawodowym w wymiarze ponad 50% ogółu ECTS. Punktacja ECTS nie budzi zastrzeżeń. Na uwagę zasługuje znaczący udział treści kształcenia bazujący na studiach przypadku. Praktyki zawodowe prowadzone są bardzo starannie z dobrymi metodami weryfikacji efektów osiąganych na praktykach. Stopień umiędzynarodowienia programu jest skromny. System weryfikacji efektów kształcenia jest rzetelny, a w szczególności jako innowacyjną formę należy ocenić tzw. egzaminy semestralne stanowiące zintegrowany sposób oceny efektów kształcenia na poziomie kierunku, weryfikujący wykorzystanie przez studentów zdobytej wiedzy do rozwiązywania praktycznych zadań z perspektywy integracji modułów realizowanych na danym semestrze.

4. Zalecenia

- Należy rozważyć modyfikację efektów kształcenia tak, by wykazywały wyraźne pogłębienie wiedzy i poszerzanie umiejętności na studiach II stopnia.
- Należy kontynuować pracę nad doskonaleniem systemu kształcenia języków obcych na studiach niestacjonarnych, aby zapewnić studentom możliwość osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2, w tym zadeklarowaną w efektach kształcenia znajomość terminologii ekonomicznej (zwiększenie liczby godzin realizowanych w kontakcie z nauczycielem akademickim, zmiana organizacji nauczania języków obcych umożliwiającą naukę języka od pierwszego roku studiów).
- Zaleca się wzbogacenie programu studiów o przedmioty z grupy Psychologia, Socjologia, Filozofia, Etyka. Wzbogaci to sylwetkę absolwenta kierunku oraz umożliwi pełną realizację efektu KW_01.
- Konieczna jest dalsza praca nad doskonaleniem metodyki projektu dyplomowego.
- Wskazane jest dokonanie przeglądu sylabusów pod kątem aktualizacji literatury zalecanej studentom.
- Zaleca się zmianę sposobu podziału studentów na grupy zaawansowania zajęć z języka obcego, dobrym rozwiązaniem wydaje się wprowadzenie testów poziomujących.
- Zaleca się przeprowadzenie analizy liczebności grup w stosunku do stosowanej formy kształcenia i podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie przypadków zbyt dużej liczby uczestników w stosunku do formy oraz metody kształcenia.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba

jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena: w pełni

2.1.

Uczelnia do minimum kadrowego przedstawiła 18 osób, w tym 8 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 8 doktorów i 2 magistrów. Analiza dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, obciążenia dydaktycznego oraz złożonych oświadczeń pozwala stwierdzić, że 17 osób spełnia wszystkie wymagania określone przepisami prawa. Zespół oceniający zaliczył do minimum kadrowego 8 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 doktorów i 2 magistrów. Jedna osoba nie została zaliczona z uwagi na brak aktualnego dorobku naukowego jak również brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Struktura nauczycieli akademickich, stanowiących minimum, kadrowe jest zgodna z wymogami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia zarówno ze względu na kwalifikacje, jak i ich liczbę w zakresie wszystkich wymogów stawianych kierunkowi studiów w obszarze nauk społecznych. Zaliczone do minimum kadrowego osoby posiadają aktualny dorobek naukowy, który osadzony jest w dyscyplinach: ekonomia, nauki o zarządzaniu lub finanse, a więc w tych dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia. Dorobek ten skoncentrowany jest na takich zagadnieniach jak: finanse publiczne, finanse międzynarodowe, finanse przedsiębiorstw, analiza finansowa, planowanie finansowe, budżetowanie, zarządzanie finansami, polityka pieniężna, rachunkowości zarządczej oraz rachunkowości. Kilka osób z minimum kadrowego posiada doświadczenie zawodowe odpowiadające opisowi efektów kształcenia w zakresie umiejętności na poziomie kierunku oraz prowadzonych przedmiotów. Relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów odpowiada proporcjom wynikającym z §17 ust.1 pkt. 8 w/w rozporządzenia i wynosi łącznie 1: 115 (16 : 1851): na studiach I stopnia 1: 54 (18:969), natomiast na studiach II stopnia 1: 52 (17: 882). Wydział spełnia, zatem minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia.

2.2.

Zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia prowadzi, poza minimum kadrowym, 101 osób, w tym 1 profesor, 10 doktorów habilitowanych, 53 doktorów i 47 osoby z wykształceniem magistra. Wśród kadry akademickiej dominują osoby reprezentujące swoim dorobkiem naukowym obszar nauk społecznych - 76 osób, w tym 5 dziedzinę nauk społecznych, 47 nauk ekonomicznych, 12 dziedzinę nauk prawnych. Ponadto są reprezentanci obszaru nauk humanistycznych w dziedzinie nauk humanistycznych - 2 osoby, a 6 osób reprezentuje dziedzinę nauk matematycznych, 2 nauki fizyczne, 2 osoba dziedzinę nauk technicznych. Osoby z wykształceniem magisterskim posiadają doświadczenie zawodowe zgodne z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności na poziomie przedmiotów, które prowadzą. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń, zaobserwowano zasadę zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem naukowym prowadzącego nauczyciela akademickiego. Zajęcia praktyczne prowadzone są przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć, zgodnie z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Są to osoby pełniące, między innymi, funkcje dyrektorów finansowych firm, księgowych, pracowników banku, biur rachunkowych. Pozytywnie o kompetencjach nauczycieli-praktyków w kontekście przekazywania przez nich wiedzy praktycznej wypowiedzieli się także studenci.

Kadra prowadząca zajęcia z zaawansowanym wykorzystaniem technik kształcenia na odległość – zarówno w postaci e-learningu jak i blended learningu jest dobrze przygotowana do tego typu zajęć. Wizytacja zajęć potwierdziła na ogół bardzo staranne przygotowanie się do zajęć. Były jednak przypadki iż zajęcia o charakterze ćwiczeń prowadzone były w formie wykładu bez aktywizacji studentów.

2.3.

Budowanie polityki kadrowej Wydziału wpisane jest w proces zarządzania jakością. Zespół oceniający przeprowadził podczas wizytacji rozmowę z Dziekanem WFiB w tym zakresie. Celem polityki kadrowej jest pozyskanie kadry zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy ze statusem samodzielnego nauczyciela akademickiego, a także tworzenie warunków do rozwoju naukowego dla własnej kadry. Należy ocenić, że planowany rozwój przebiega sprawnie; w ocenianym okresie 3 osoby uzyskały stopień doktora nauk ekonomicznych (1 osoba w 2012 roku oraz 2 osoby w 2016 roku - w tym jedna osoba zaliczona do minimum kadrowego ocenianego kierunku). Zasady wsparcia rozwoju naukowego kadry reguluje Zarządzenie Dziekana WFiB WSB w Poznaniu nr 8/10/2015 z dnia 5 października 2015 roku. Zarządzenie określa zasady przyznawania środków finansowych na badania naukowe, konferencje naukowe, działalność wydawniczą, współpracę zagraniczną. Uczelnia wydaje Zeszyty Naukowe tworząc warunki do publikowania wyników badań prowadzonych przez kadre. Osobną ścieżką wspierającą rozwój kadry jest system nagród dla pracowników, który reguluje Zarządzenie Rektora WSB w Poznaniu nr 20/2015 z dnia 24 czerwca 2015 roku.

Kształcenie na profilu praktycznym wymaga, aby stałym elementem polityki kadrowej było pozyskanie pracowników z doświadczeniem zawodowym, o znaczących kompetencjach dydaktycznych. Kadra dydaktyczna, zarówno osoby zatrudnione, jak również współpracujące osoby z praktyki gospodarczej, otrzymują wsparcie dydaktyczne od metodyka. Rozmowa zespołu oceniającego z metodykiem wskazuje na efektywne formy tego wsparcia. Przeprowadzono szkolenia w zakresie tworzenia programów studiów, szkolenia dla nauczycieli w zakresie wymagań modelu zarządzania jakością nauczania, szkolenie dla nauczycieli akademickich w zakresie pracy na platformie *Moodle*. Polityka kadrowa obejmuje okresową ocenę kadry. W okresowej ocenie kadry uwzględnia się osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i organizacyjne. Podczas wizytacji przedstawiono arkusze ocen oraz protokół z posiedzenia Komisji ds. oceny kadry. W opinii Komisji w przypadku każdego nauczyciela akademickiego uwzględniana jest opinia studentów oraz wyniki hospitacji zajęć. Przechodząc do oceny umiędzynarodowienia kadry naukowo-dydaktycznej należy stwierdzić, że zaangażowanie tak licznej kadry jest znikome. Nieliczne wyjazdy z programu Erasmus+ (w roku akademickim 2013/14 - 5 osób, w roku akademickim 2014/15 - 5 osób, w ostatnim roku akademickim wyjechały 4 osoby. W roku 2013/14 2 osoby z Turcji przebywały w WSB Poznań.

3. Uzasadnienie

Zespół oceniający na podstawie analizy dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, analizy obciążeń dydaktycznych i złożonych oświadczeń stwierdza, że osoby *zaliczone* do minimum kadrowego spełniają wymogi w tym zakresie (posiadają dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i ekonomia lub finanse, a więc w dyscyplinach, w których określono efekty kształcenia, prowadzą zajęcia w odpowiednim wymiarze godzin i deklarują właściwą przynależność do minimum kadrowego) i zostały zaliczone do minimum kadrowego. Wydział spełnia, zatem minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia.

Struktura kwalifikacji naukowych i zawodowych kadry prowadzącej zajęcia kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia w pełni odpowiada potrzebom kierunku oraz jest dostosowana odpowiednio do I i II stopnia kształcenia. Zajęcia związane z przygotowaniem zawodowym (warsztaty, konwersatoria, ćwiczenia) prowadzone są przez pracowników posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe o umiejętnościach zgodnych z opisem efektów kształcenia.

Uczelnia realizuje właściwie politykę kadrową. Istotnym elementem kształtowania warsztatu dydaktycznego kadry, jest udział metodyka w rozwoju dydaktycznym kadry, co podkreślano na spotkaniu zespołu oceniającego z kadrami akademicką. Kadra otrzymuje wsparcie finansowe, merytoryczne i organizacyjne dla rozwoju naukowego i dydaktycznego poprzez środki statutowe, możliwość publikowania efektów prac we własnych wydawnictwach, organizowania licznych szkoleń doskonalących warsztat dydaktyczny, bieżącą pomoc metodyka w pracy dydaktycznej.

4. Zalecenia

- Należy systematycznie monitorować dorobek naukowy pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego.
- Należy dokumentować doświadczenie praktyczne pracowników na ocenianym kierunku.
- Zaleca się rozszerzenie oceny osiągnięć dydaktycznych na przykład o takie elementy pracy jak innowacyjność zajęć w jednostce prowadzącej oceniany kierunek
- Należy kontynuować działania na rzecz kształtowania kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, tak by umieli realizować zajęcia ćwiczeniowe w sposób bardziej aktywizujący studentów

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

W jednostce prowadzącej oceniany kierunek przyjęto uchwałą Rady Wydziału Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu nr 3/RW/2013 z dnia 13.03.2013 Program Partnerstwa Biznesowego, a w lutym 2014 r. ukonstytuowała się Radę Partnerów przy Wydziale Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu. W skład Rady wchodzi:

- przedstawiciele przedsiębiorstw, które wyrażają chęć uczestnictwa w Radzie
- przedstawiciele Wydziału Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu (w tym dziekan Wydziału i menedżerowie kierunków)
- pracownik Biura Karier i Praktyk

Celem Rady jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju oferty dydaktycznej i wzmocnienia profilu praktycznego kierunku FiR, w tym m.in.:

- wspieranie Wydziału w sferze podnoszenia jakości procesu kształcenia, w tym udział w projektowaniu i weryfikacji efektów kształcenia oraz dostosowania profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy,
- stwarzanie warunków do wymiany doświadczeń pomiędzy teoretykami a praktykami biznesu,
- wzmacnianie działań ukierunkowanych na budowanie marki oraz kształtowanie wizerunku WSB w Poznaniu jako nowoczesnej Uczelni o profilu biznesowym.

W ramach Porozumienia zawartego z kilkunastoma podmiotami w skali Wydziału Finansów i Bankowości, w tym z 4 instytucjami dedykowanymi do współpracy z kierunkiem FiR (podmiotom tym przyznano tytuł Partnera Biznesowego dla kierunku FiR) wyodrębniono 3 obszary współpracy:

1. Obszar współpracy ze studentami obejmuje: praktyki, staże, wolontariaty, wizyty studyjne, pośrednictwo pracy i targi pracy.
2. Obszar badań naukowych obejmuje: udział pracowników Partnera w konferencjach naukowych, seminariach, wsparcie konkursów tematycznych kół naukowych i samorządu studenckiego, umożliwianie publikacji w zeszytach naukowych WSB.
3. Obszar dydaktyki obejmuje: wskazanie tematyki prac dyplomowych w zakresie zainteresowań Partnera z możliwością ich wykorzystania w jego działalności, konsultowanie i opiniowanie nowych programów studiów oraz specjalności, udział w weryfikacji efektów kształcenia.

Podmioty mające porozumienie o współpracy oraz tytuł Partnera Biznesowego są zapraszane na posiedzenia Rady Partnerów przy Wydziale Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu. Do dnia

wizytacji odbyły się trzy posiedzenia tejże Rady (po 1 w 2014, 2015 oraz 2016 r.)

W ramach posiedzeń Rada zajmowała się, między innymi:

- omówieniem zmian w programie i planach studiów, siatek zajęć
- opiniowaniem efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i specjalności
- opiniowaniem sylwetki absolwenta kierunków studiów na Wydziale Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu
- omówieniem szczegółów współpracy w zakresie realizacji programów praktyk i staży zawodowych
- możliwością wsparcia akredytowanej jednostki przez Partnerów Biznesowych w zakresie przekazania materiałów do case studies, zadań zaliczeniowych oraz prac dyplomowych

3.2

Uczelnia nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne. **Przedmiotowe kryterium nie podlega ocenie.**

3. Uzasadnienie

Działania podejmowane przez WSB w Poznaniu charakteryzują się długofalową i przemyślaną strategią współpracy z podmiotami otoczenia społeczno – gospodarczego. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo dobra współpraca z podmiotami w ramach Programu Partnerstw Biznesowych. Współpraca Wydziału Finansów i Bankowości WSB w Poznaniu z otoczeniem społeczno – gospodarczym jest wielopłaszczyznowa i obejmuje takie obszary jak:

- organizacja praktyk i staży zawodowych dla studentów
- konsultacje efektów kształcenia i weryfikacja efektywności procesu kształcenia
- pozyskiwanie praktyków życia społeczno – gospodarczego jako kadry dydaktycznej. Niestety na spotkanie z Zespołem Oceniającym przybyła mała grupa przedstawicieli otoczenia społeczno – gospodarczego - przedstawiciele firm Partnerów Biznesowych dla kierunku FiR (wszyscy będący równocześnie nauczycielami akademickimi), pozwoliło to jednak na potwierdzenie wielopłaszczyznowej współpracy pomiędzy Jednostką prowadzącą oceniany kierunek a jej otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek nie prowadzi studiów w ścisłej i sformalizowanej współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

4. Zalecenia

Zaleca się dalsze prace nad udoskonalaniem współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Rekomenduje się poszukiwanie nowych obszarów współpracy, w tym wykorzystanie doświadczeń przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w określaniu problemów do rozwiązania, czy to jako studia przypadków, czy jako tematyka prac dyplomowych .

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena - wyróżniająco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Zaplecze dydaktyczne i administracyjno-biurowe WSB Wydziału Finansów i Bankowości zlokalizowane jest w pięciu gmachach w centrum Poznania: budynek Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej przy al. Niepodległości 2 (budynek GG 25,48 m²), budynek przy ul. Ratajczaka 5/7 (budynek CP, powierzchnia dydaktyczna - 733,58 m²), budynek przy ul. Powstańców Wlkp. 1 (budynek PW, powierzchnia dydaktyczna - 669,58 m²), budynek przy ul. Różanej 17 (budynek CR, powierzchnia dydaktyczna - 1400,50 m²), oraz budynek przy ul. Powstańców Wlkp. 2a (budynek BR, powierzchnia dydaktyczna - 1479 m²).

Wydział Finansów i Bankowości dysponuje nowoczesnym budynkiem dydaktycznym przy ul. Powstańców Wlkp. 2a. Obiekt zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie dotychczas użytkowanych budynków. Zasób posiadanych przez Wydział sal w tym budynku to cztery nowoczesne aule z możliwością łączenia ich w jedną dużą salę wykładową o pojemności 500 osób bądź podziału na 4 mniejsze sale wykładowe, w zależności od bieżących potrzeb uczelni, 16 przestronnych i nowoczesnie wyposażonych sal ćwiczeniowych oraz 3 pracownie lektoratowe, a także pomieszczenia wspomagające proces dydaktyczny uzupełniające program funkcjonalny nowego budynku o pow. całkowitej 2312 m². Większość pracowni komputerowych, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku znajdują się w budynku PW.

Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal, w tym laboratoriów są dostosowane do prowadzenia kształcenia. W budynkach znajdują się aule o pojemności od 110 do 500 osób, mniejsze sale wykładowe i ćwiczeniowe o pojemności od 20 do 90 osób, sale lektoratowe oraz laboratoria komputerowe. Dwa z tych budynków są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Sale wyposażone są w projektory oraz ekrany i tablice suchościeralne. W trzech budynkach jest zapewniony jest dostęp do Wi-Fi oraz kioski informatyczne dostępne dla studentów. W dwóch budynkach znajdują się pracownie komputerowe o łącznej liczbie miejsc dla 311 studentów, gdzie studenci mają możliwość pracy na takich programach jak: Symfonia, Statistica, SAP oraz R2Płatnik. W wybranych salach znajdują się tablice multimedialne.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci pozytywnie ocenili infrastrukturę oraz bazę dydaktyczną Uczelni. W ich opinii jakość sprzętu i wyposażenia sal dydaktycznych, w których odbywają się zajęcia jest odpowiednia i umożliwia realizację procesu kształcenia. Studenci mogą korzystać z infrastruktury uczelni także poza godzinami zajęć.

4.2

Uczelnia posiada nowoczesną bibliotekę o powierzchni ok. 340 m². Są w niej m.in. czytelnia i salki do prac projektowych. Księgozbiór stanowią książki, czasopisma, zbiory elektroniczne. Informacje o zasobach gromadzone są w Bibliotecznej Bazie Danych - KOHA. Biblioteka dysponuje 19 stanowiskami komputerowymi, z czego 10 udostępnia czytelnikom. Zbiory są dostosowane do profilu kształcenia i badań prowadzonych w Uczelni. Dużą część stanowią podręczniki zalecane w kartach przedmiotów, przygotowywanych przez koordynatorów. Biblioteka zapewnia studentom dostęp do literatury wskazanej w sylabusach. Biblioteka współpracuje z koordynatorami przedmiotów w celu zapewnienia aktualności i dostępności zbiorów.

Obecnie zbiory biblioteki wynoszą prawie 54 tys. egzemplarzy, udział zasobów książkowych powiązanych z kierunkiem *finanse i rachunkowość* to 11 046 tytułów (24 698 egzemplarzy). Zespół oceniający przeprowadził rozmowy z pracownikami, studentami oraz pracownikami biblioteki oraz uzyskał dokumenty wskazujące na stałą troskę o aktualny stan tytułów powiązanych z kierunkiem *finanse i rachunkowość*, w latach 2014- 2016 zakupiono ponad 50 nowych tytułów. W bibliotece aktualnie znajdują się 44 tytuły czasopism w języku polskim powiązanych z ocenianym kierunkiem. Na Wydziale studenci mogą korzystać z wielu baz internetowych. Dostępne są następujące bazy danych: Proquest, Lex Omega, Infor Lex Biblioteka, Vademecum Głównego księgowego, EBSCO, Elsevier, Springer Link, EMIS, IBUK, Wiley OnLine Library. Wszystkie bazy są udostępniane bezpłatnie na terenie Uczelni. Dodatkowo prawie wszystkie bazy (w tym wszystkie z *Wirtualnej*

Biblioteki Nauki) są udostępniane czytelnikom poza Uczelnią za pośrednictwem systemu *HAN*.

4.3. Wydział w procesie dydaktycznym korzysta z platformy e-learningowej Moodle. Korzystanie z platformy e-learningowej jest powszechne, co ma swoje odzwierciedlenie w sylabusach (w których często opisany jest zakres w jakim student korzysta z platformy), jak również podczas hospitowanych zajęć (pierwsze w semestrze), podczas których prowadzący często przedstawiał zakres materiałów dostępnych na platformie dla studentów. Umieszczony kurs do przedmiotu na platformie Moodle zawiera efekty kształcenia, spis zagadnień, warunki zaliczenia i zadania do wykonania, jako funkcjonalna platforma komunikacyjna pomiędzy prowadzącymi zajęcia nauczycielami akademickimi a studentami. Pozwala wykładowcy na zamieszczanie materiałów, a studentom na wykonywanie punktowanych zadań: przesłanie pliku lub interaktywny quiz. W przygotowaniu powyższych materiałów jest zaangażowany metodyk wspomagający wykładowców w dopracowaniu zawartości zamieszczanych dla studentów materiałów. Dodatkowo punkty za aktywności na sali wykładowej (czynny udział w zajęciach, kolokwium) wpisywane są na indywidualne konto studenta i automatycznie sumowane. Student ma dostęp do swoich wyników poprzez aplikację mobilną. Platforma Moodle umożliwia przeprowadzenie kompleksowych, przekrojowych egzaminów, w tym egzamin semestralny.

Z punktu widzenia studentów godziny otwarcia biblioteki i czytelni są dostosowane do ich potrzeb i zapewniony jest dostęp do wskazywanej w sylabusach literatury.

3. Uzasadnienie

Baza dydaktyczna, wyposażenie sal dydaktycznych, pracowni komputerowych i wyposażenie biblioteki, oprogramowanie specjalistyczne odpowiadają potrzebom przedmiotów ujętych w planie studiów, tworzą możliwość pełnego osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Wydział zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów, a także skutecznie stara się włączać w procesy dydaktyczne pracodawców. Wyposażenie sal spełnia oczekiwania studentów, a także sprzyja procesowi kształcenia.

Zbiory biblioteczne: podręczniki, czasopisma oraz bazy elektroniczne w pełni odpowiadają potrzebom kierunku *finanse i rachunkowość* i zapewniają studentom możliwość korzystania z zalecanej literatury w toku studiów jak również przy przygotowywaniu się do egzaminów i prac dyplomowych.

Wydział umożliwia oraz zaleca stosowanie przez nauczycieli akademickich oraz studentów pracę z platformą *Moodle*. Kształcenie ma charakter aktywny i jest elementem zaliczenia elementów związanych z realizacją efektów kształcenia, zarówno pracy własnej studenta, jak również prac zaliczeniowych. W opinii studentów wspomniane narzędzie jest funkcjonalne, a studenci otrzymają wsparcie w obsłudze platformy.

4. Zalecenia

- Skorelowanie czasu umieszczania materiałów dydaktycznych dla studentów z możliwościami dostępu do platformy Moodle
- Dostosowanie zawartości merytorycznej problemów zorientowanych na platformę Moodle do rzeczywistych aktywności na zajęciach kontaktowych

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym,

gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Wydział zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku finanse i rachunkowość mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów oraz kontaktu z nimi za pośrednictwem poczty elektronicznej. W ich opinii dostępność nauczycieli akademickich jest dopasowana do ich potrzeb. Studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych. Nauczyciele akademicy udostępniają studentom materiały oraz dodatkowe zadania za pośrednictwem wirtualnej platformy. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie oceniły przydatność i dostępność tych materiałów. Studenci mają również dostęp do wszystkich niezbędnych dokumentów związanych z procesem kształcenia. Niezbędne informacje o przedmiocie znajdują się w kartach przedmiotów, które są udostępniane studentom w Internecie. Zawierają one wymagania wstępne, założenia i cele kształcenia, przypisane punkty ECTS, szczegółowe efekty kształcenia, metody dydaktyczne, treści programowe, metody oceny, spis zalecanych lektur. Karty przedmiotów są przejrzyste i zrozumiałe. Nauczyciele akademicy prezentują ich treść podczas pierwszych zajęć. Opiekę dydaktyczną zapewnianą przez pracowników wydziału ocenia się pozytywnie.

Harmonogramy sesji egzaminacyjnych w opinii studentów są dostosowane do ich możliwości. Studenci kierunku finanse i rachunkowość mają możliwość studiowania według indywidualnego planu i programu studiów, który umożliwia indywidualizację okresu studiów, kolejności uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów oraz struktury przedmiotów. Dla wsparcia wyróżniających się studentów uruchomiony jest program „Gramy o najlepszych”. Studenci zakwalifikowani do programu otrzymują indywidualnego opiekuna merytorycznego, który wspiera ich w realizacji procesu kształcenia. Studenci I roku uczestniczą w przedmiocie „Techniki studiowania”, podczas którego zapoznają się z regulacjami wewnętrznymi oraz organizacją procesu kształcenia.

Wydział zapewnia studentom również możliwość korzystania z infrastruktury Uczelni poza godzinami zajęć, udostępnia pomieszczenia do pracy i działalności, sprzęt oraz odpowiednie środki finansowe.

Na kierunku finanse i rachunkowość funkcjonują opiekunowie kierunku. Dodatkowo każda grupa ma swojego starostę, który jest jej przedstawicielem podczas rozmów z nauczycielami akademickimi oraz władzami wydziału. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci przyznali, że zaangażowanie i jakość działalności starosty ściśle zależy od osoby, która tę funkcję sprawuje.

W ramach opieki i wsparcia naukowego, zapewnianego na ocenianym kierunku studenci mają możliwość aktywnej działalności w kołach naukowych. Wydział zapewnia członkom kół naukowych wsparcie finansowe i merytoryczne. Z analizy dokumentów wynika, że koła realizują projekty mające na celu nawiązanie współpracy ze środowiskiem społeczno-gospodarczym, spotkania z przedstawicielami świata biznesu i nauki oraz projekty o charakterze integracyjno-kulturalnym dla studentów. Efektem ich działań jest możliwość zdobywania i pogłębiania wiedzy, zarówno członków kół jak i studentów kierunku finanse i rachunkowość.

W Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu studenci mają zapewnioną opiekę w procesie dyplomowania składającego się z seminarium oraz egzaminu dyplomowego. Proces dyplomowania polega na przygotowaniu na obronie projektu dyplomowego. Obejmuje prezentację projektu oraz odpowiedzi na pytania komisji egzaminacyjnej z zakresu problematyki projektu dyplomowego w powiązaniu z wiedzą kierunkową. Projekt jest przygotowywany przez grupę liczącą maksymalnie 4 studentów. Student może złożyć wniosek do Dziekana o realizację projektu dyplomowego indywidualnie. Zasady dyplomowania określa Zarządzenie nr 6/10/2016 Dziekana Wydziału Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 17 października 2016 roku w sprawie zasad przygotowania i oceny projektu dyplomowego. Wszystkie dokumenty związane z

procesem dyplomowania są udostępniane studentom poprzez extranet. Studenci mają możliwość wyboru opiekuna oraz tematu pracy.

Proces dyplomowania w opinii studentów jest dostosowany do ich potrzeb i możliwości, według nich seminaria realizowane są w przystępnej formie. Studenci pozytywnie oceniają przyjętą przez Uczelnię formę pracy dyplomowej.

W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 173 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Przyznawaniem stypendiów zajmują się Komisja stypendialna, której większość składu zgodnie z Ustawą stanowią studenci. Osoby obecne na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie miały zastrzeżeń co do Regulaminu Przyznawania i Wypłacania Świadczeń Pomocy Materialnej dla Studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Regulamin został ustalony w porozumieniu z uczelnianym organem Samorządu Studentów. Wszystkich niezbędnych informacji związanych z pomocą materialną udziela 2 wyznaczonych w tym celu pracowników dziekanatu. Dyżury są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie oceniły system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń jest racjonalny i przejrzysty oraz nie występują opóźnienia w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku. Wsparcie materialne dla studentów zespół oceniający ocenia pozytywnie.

5.2

Wydział zapewnia studentom kierunku finanse i rachunkowość możliwości udziału w krajowych programach mobilności. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci nie wyrazili jednak zainteresowania taką formą wymiany. Jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w międzynarodowych programach mobilności. Studenci mogą wziąć udział w wymianie międzynarodowej w ramach programu ERASMUS+. Wydział współpracuje z blisko 50 zagranicznymi uczelniami. Studenci wyjeżdżający na wymianę mogą liczyć na dofinansowanie wyjazdu oraz zwolnienie z opłat za studia podczas pobytu za granicą. W ostatnich 3 latach z możliwości wyjazdu skorzystało 15 studentów kierunku finanse i rachunkowość, studenci jako przyczynę małego zainteresowania wyjazdem w ramach programu Erasmus podali pracę zawodową oraz koszty wyjazdu, przewyższające, mimo dofinansowania, ich możliwości. Szczegółowe zasady kwalifikacji studentów wydziału określa dokument „Zasady rekrutacji na wyjazdy stypendialne (SMS oraz SMP) w ramach programu Erasmus+”. Proces rekrutacyjny jest przejrzysty i upubliczniony, a zasady rekrutacji dostępne online. W procesie rekrutacji pod uwagę brana jest średnia ocen, poziom znajomości języka obcego oraz rozmowa kwalifikacyjna. W składzie komisji rekrutacyjnej nie znajduje przedstawiciel studentów. Efekty kształcenia osiągane za granicą są uznawane przez wydział. W ramach polityki informacyjno-promocyjnej uczelnia organizuje spotkanie dla zainteresowanych studentów oraz akcję informacyjną poprzez media dostępne w WSB: Ekstranet, Internet, plakaty informacyjne na uczelni, mailing. Na wydziale działa Dział Współpracy z zagranicą, którego pracownicy udzielają wsparcia merytorycznego i organizacyjnego studentom ubiegającym się o udział w wymianie. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci pozytywnie ocenili dostępność i przystępność informacji dotyczących programu ERASMUS+. Stworzone warunki do udziału studentów w międzynarodowych programach mobilności, wsparcie w tym zakresie oraz proces rekrutacyjny studentów zainteresowanych wyjazdem ocenia się pozytywnie.

5.3

Wydział wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Na Wydziale funkcjonuje Biuro Karier i Praktyk, do którego zadań należy pośredniczenie w organizacji staży i pracy, indywidualne doradztwo zawodowe oraz organizacja różnego rodzaju szkoleń i warsztatów. Informacje o wszystkich wydarzeniach są udostępniane studentom poprzez platformę extranet. Część nauczycieli akademickich stanowią praktycy, pracujący w firmach związanych obszarem działalności z kierunkiem finanse i rachunkowość. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci bardzo pozytywnie ocenili takie osoby i treści przez nich przekazywane. Na WSB odbywają się także spotkania z przedstawicielami świata biznesu, które są możliwością dodatkowej aktywności dla studentów. Oceniana jednostka gotowa jest wspierać chętnych do działalności dodatkowej studentów i stwarza w tym zakresie możliwości.

Władze wspierają Radę Samorządu Studentów, która realizuje projekty o charakterze kulturowym i integracyjnym. Władze wydziału współpracują z Samorządem Studenckim i angażują studentów w pracę wydziałowych organów oraz Rady Programowej. Zgodnie z Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym, studenci stanowią 20% członków Rady Wydziału. Przedstawiciele Samorządu obecni na spotkaniu pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Uczelni. Mają oni zapewniane odpowiednie środki finansowe na działalność oraz dostęp do infrastruktury Uczelni. Wsparcie Samorządu przez władze Uczelni ocenia się bardzo pozytywnie.

. Kluczową rolę w zakresie wsparcia studentów we wchodzeniu na rynek pracy odgrywa Biuro Karier i Praktyk, w którym zatrudnionych jest 6 pracowników na 5,5 etatu. Wsparcie to przejawia się, między innymi, w organizacji:

- praktyk studenckich,
- staży zawodowych,
- pośrednictwa pracy (Biuro Karier i Praktyk ma uprawnienia agencji zatrudnienia),
- dodatkowych szkoleń dla studentów (zarówno w zakresie kwalifikacji zawodowych jak i kompetencji miękkich – 35 tematów szkoleń w ofercie),
- doradztwa zawodowego oraz w zakresie przedsiębiorczości,
- wizyt studyjnych u pracodawców.

Dodatkowo Biuro Karier i Praktyk organizuje cykliczne spotkania studentów z przedstawicielami otoczenia społeczno – gospodarczego (przedsiębiorcy, instytucje szkoleniowe, agencje zatrudnienia).Warta podkreślenia jest też inicjatywa Uczelni pozyskania dodatkowych funduszy EFS na realizację projektów: „Staż na start” oraz „Zdobądź kompetencje pomocne w rozwoju kariery zawodowej w sektorze finansowym”, w ramach których w latach akademickich 2013/14 oraz 2014/15 sfinansowano płatne staże dla ponad 100 studentów kierunków FiR a także zorganizowano wizyty studyjne u pracodawców.

5.4

W Wyższej Szkole Bankowej, jednostką odpowiedzialną za wsparcie studentów niepełnosprawnych jest Biuro Rekrutacji. Na kierunku finanse i rachunkowość studiuje obecnie 29 osób z niepełnosprawnościami, wydział umożliwia im studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia, istnieje również możliwość wyznaczenia indywidualnego opiekuna. Zgodnie z regulaminem pomocy materialnej studenci posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mogą otrzymać stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Pracownicy wydziału podchodzą do każdego przypadku indywidualnie, starają się identyfikować problemy osób z niepełnosprawnościami oraz dostosować wsparcie do typu niepełnosprawności. WSB dostosowało 2 budynki dla potrzeb osób niepełnosprawnych, zostały one wyposażone w podjazdy i windy umożliwiające studentom z niepełnosprawnością ruchową uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych oraz dostęp do dziekanatu i innych działów uczelni. W przypadku podjęcia studiów przez osobę z niepełnosprawnością ruchową plan studiów danego kierunku jest układany tak, by zajęcia odbywały się tylko w budynkach dostosowanych do potrzeb takich studentów. W stosunku do osób niepełnosprawnych wydział podejmuje działania interwencyjne, reaguje na bieżące problemy i stara się je rozwiązywać.

5.5

W opinii studentów osoby pracujące w dziekanacie Wydziału Finansów i Bankowości mają odpowiedni zakres wiedzy związanej z procesem kształcenia, każdy pracownik dziekanatu obsługuje określone rodzaje studiów, dzięki czemu studenci mogą liczyć na specjalistyczną wiedzę i kompetencje pracowników. Możliwe jest też elektroniczne załatwienie wielu spraw, dzięki elektronicznemu obiegowi dokumentów. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci pozytywnie ocenili jakość i dostępność obsługi administracyjnej

W zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną studenci mają również możliwość kontaktu poprzez pocztę elektroniczną lub spotkania z Władzami wydziału. Studenci pozytywnie ocenili dostępność Władz Wydziału, zaznaczyli, że czas oczekiwania na odpowiedź władz na wysłany e-mail dotyczący konkretnego problemu jest bardzo krótki.

Studenci mają dostęp do wszystkich informacji związanych z procesem kształcenia. Wszystkie niezbędne dokumenty są dostępne na elektronicznej platformie Extranet, gdzie każdy student ma

swoje indywidualne konto.

3. Uzasadnienie

System opieki dydaktycznej i materialnej jest dostosowany do potrzeb studentów i sprzyja ich rozwojowi społecznemu i zawodowemu. Jednostka umożliwia studentom udział w międzynarodowych programach wymiany, podejmuje szereg działań mających na celu promowanie programów oraz udziela studentom niezbędnego wsparcia merytorycznego i organizacyjnego podczas całego procesu wymiany międzynarodowej. Jednostka nie stwarza warunków do udziału w wymianach krajowych. Studenci są wspierani w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do ofert praktyk oraz bezpłatnych warsztatów i szkoleń. Władze uczelni wspierają Samorząd Studentów zarówno merytorycznie jak i finansowo.

Wydział realizuje nie tylko standardowe działania (gromadzi około 900 ofert pracy oraz organizuje praktyki lub staże zawodowe dla średnio około 200 studentów rocznie), ale poszukuje nowych rozwiązań w tym zakresie (pozyskiwanie środków EFS na płatne staże zawodowe, organizacja dodatkowych szkoleń dla studentów zarówno finansowanych ze środków Funduszy UE jak i realizowanych bezpłatnie przez zaproszonych do współpracy Partnerów Biznesowych, realizacja projektu wsparcia studentów w postaci bezpłatnego coachingu udzielanego przez absolwentów studiów podyplomowych w zakresie coachingu na WSB w Poznaniu oraz odejście od typowych na rzecz wirtualnych targów pracy).

Jednostka zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne i materialne. Uczelnia zapewnia studentom bardzo dobrą obsługę administracyjną w zakresie spraw związanych z pomocą materialną oraz procesem dydaktycznym. Wszystkie niezbędne informacje i dokumenty są dostępne dla studentów.

4. Zalecenia

Zaleca się uwzględnienie członkostwa przedstawiciela studentów w komisji rekrutacyjnej do programu Erasmus+

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1

W Grupie Wyższych Szkół Bankowych (Grupa WSB) rozwiązania dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są określone na dwóch poziomach. W uczelni wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia został wdrożony w roku 2008. W ramach rozwijania systemu na poziomie centralnym, w roku 2015 Konwent uchwalił wytyczne do tworzenia WSZJK (Uchwała nr 16/2015 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 13 lutego 2015 roku).

Wytyczne utworzone zostały na podstawie zapisów Statutu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu i miały na celu zaktualizowanie i ujednoczenie funkcjonalności systemu na wszystkich Wydziałach. Wytyczne pozostawiają dużą przestrzeń dla Wydziałów w kształtowaniu procedur, które pozwalają spełnić wymogi zawarte w wytycznych, z uwzględnieniem specyfiki jednostki. Rozwiązanie takie należy ocenić pozytywnie. Z jednej strony daje ono przestrzeń dla budowania systemów dostosowanych do specyfiki i lokalnych uwarunkowań (potrzeb interesariuszy). Z drugiej strony pozwala na uzyskiwanie informacji, które są porównywalne i miarodajne w skali całej Grupy WSB.

Istotnym elementem wytycznych jest wskazanie konieczności skorelowania zapisów WSZJK na Wydziale z *Systemem pomiaru atrybutów marki i oceny uczelni w opinii interesariuszy* (BAM). Badania w ramach systemu BAM odbywa się corocznie i obejmuje wszystkie jednostki Grupy WSB. Pozwalają one na uzyskanie wiarygodnych i porównywalnych (w skali Grupy WSB, Uczelni, Wydziału i kierunku) danych o realizacji procesu dydaktycznego oraz działań wpływających na jego organizację. Badania w ramach procedur BAM są kompleksowe i pozwalają uzyskać informacje od interesariuszy wewnętrznych (studenci i słuchacze, pracownicy administracyjni, pracownicy dydaktyczni,) i zewnętrznych (Absolwenci i pracodawcy i niewspółpracujący z WSB oraz kandydaci na studia). Struktura systemu BAM (osoby odpowiedzialne, narzędzia oraz harmonogram realizacji procedur) ma charakter kompleksowy. Potwierdzeniem oceny (kompleksowości i systemowości) procedur BAM są: 1) cykliczny charakter badań (badania w cyklu rocznym), 2) kompleksowo opracowane raporty i analizy (np. raport BAM 2016), 3) wykorzystanie uzyskanych danych w modyfikacji i rozwoju procesu dydaktycznego.

Na poziomie wydziałowym - *Wydziałowy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia* został wprowadzony Zarządzeniem nr 6/1/2014 Dziekana Wydziału Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2014 roku. Jego zapisy są zgodne z wytycznymi Konwentu Grupy WSB (Uchwała nr 16/2015). WSZJK określa cele systemu (podstawowe i szczegółowe). Realizacji założonych celów mają służyć procedury systemu, których realizacja należy do kompetencji (na poziomie Wydziału) Prodziekana właściwego ds. Jakości kształcenia, Menadżera kierunku oraz Zakładu Metodyki Nauczania (ZMN). Rolę kontrolną nad działaniem WSZJK sprawuje Dziekan, który współdziała z: Komisją Rady Wydziału, koordynatorami przedmiotów, pracownikami administracyjnymi oraz zespołami zadaniowymi funkcjonującymi w ramach WSZJK. Analiza dokumentacji WSZJK potwierdza działanie (struktura i procedury) oraz sposób zarządzania systemem. Świadczą o tym szczegółowe procedury oraz dokumentacja wykonawcza. Należy zwrócić uwagę, że część rozwiązań jest na etapie zbierania informacji i Wydział Finansów i Bankowości jest w trakcie opracowywania metod syntetyzacji i wykorzystania wyników badań przeprowadzonych w roku akademickim 2015/2016. Istotnym elementem działania WSZJK jest fakt, że wykorzystuje on informacje uzyskane w ramach funkcjonowania systemu BAM (*System pomiaru atrybutów marki i oceny uczelni w opinii interesariuszy*).

6.1.1

Koordynatorem procesu tworzenia i ewaluacji kierunkowych efektów kształcenia (KEK) jest menedżer kierunku. Zgodnie z obowiązującymi na uczelni procedurami, opracowuje on efekty kształcenia z Radą Programową kierunku studiów (Uchwała nr 14/RW/2016 Rady Wydziału

Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 28 września 2016 roku w sprawie powołania kierunkowych Rad Programowych na rok akademicki 2016/2017 – uczelnia udostępniła składy Rad z poprzednich lat). W jej skład wchodzi: nauczyciele akademicy, pracodawcy, absolwenci oraz studenci. Wypracowane efekty są konsultowane z menedżerami kierunków innych szkół bankowych, co pozwala na zastosowanie zidentyfikowanych dobrych praktyk w Grupie WSB (dokument-Księga Marki – dobre praktyki w dydaktyce). Zgodnie z obowiązującą procedurą za uchwalenie, zaopiniowanych wcześniej przez Senat, kierunkowych efektów kształcenia odpowiedzialny jest Konwent. Powyższa procedura miała zastosowanie przy opracowaniu i wdrożeniu efektów kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość i gwarantuje udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie projektowania efektów kształcenia (Rada Programowa). Udział studentów jako adresatów procesu kształcenia jest uwzględniony, zarówno poprzez udział we wspomnianej Radzie Programowej, jak i organach kolegialnych Wydziału oraz Uczelni. Ponadto opinie studentów, a także absolwentów i pracodawców są zbierane, analizowane i implementowane do procesu tworzenia i ewaluacji kierunkowych efektów kształcenia (KEK) w ramach procedur BAM (co dokumentuje Raport z badania prowadzonego dla lat 2014-2016).

Analiza przedstawionej dokumentacji pozwala uznać, że proces uchwalenia i ewaluacji KEK odbywa się zgodnie z procedurami obowiązującymi w Grupie WSB oraz regulacjami na poziomie Wydziału Finansów i Bankowości i pozwala na zaangażowanie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Władze Wydziału i potwierdzonymi w dokumentacji, metodyka tworzenia efektów kształcenia oraz programu kształcenia ma charakter kaskadowy. Po procesie utworzenia KEK, na poziomie Wydziału, koordynator przedmiotu przy wsparciu pracowników Działu Metodyki Nauczania (DMN) opracowuje przedmiotowe efekty kształcenia (PEK). Proces postępowania w tym zakresie został określony w WSZJK w procedurach: *Przypisanie i pomiar efektów kształcenia dla przedmiotów* oraz *Tworzenie, weryfikacja, zatwierdzanie i aktualizacja kart przedmiotów i scenariuszy*. Współpraca między metodykiem a koordynatorem przedmiotu ma na celu dostosowanie efektów przedmiotowych do kierunkowych a także dobór odpowiednich metod dydaktycznych oraz sposobu pomiaru zakładanych efektów kształcenia. Działu Metodyki Nauczania liczy 7 osób i odpowiada za wsparcie kadry akademickiej w procesie dydaktycznym. Pozwala to w pierwszej kolejności na prawidłowe stworzenie i dostosowanie przedmiotowych do kierunkowych efektów kształcenia. Następnie pozwala prawidłowo dobrać metody realizacji zajęć oraz narzędzie weryfikacji PEK (Przedmiotowe efekty kształcenia) (zob. 6.1.3). Powyższa praktyka jest pozytywnie oceniona przez Władze Wydziału, nauczycieli akademickich oraz studentów, co potwierdziły spotkania tych grup z Zespołem, Oceniającym. Wszyscy oni potwierdzili użyteczność przyjętych rozwiązań na spotkaniach z Zespołem Oceniającym PKA.

Analiza przedstawionych powyżej procedur oraz opinie zebrane od interesariuszy wewnętrznych pozwalają uznać proces tworzenia i ewaluacji PEK za zgodny z obowiązującymi unormowaniami na Wydziale (WSZJK, procedury: *Przypisanie i pomiar efektów kształcenia dla przedmiotów* oraz *Tworzenie, weryfikacja, zatwierdzanie i aktualizacja kart przedmiotów i scenariuszy*). Ponadto proces ten angażuje interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych. W odniesieniu do przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych partycypują oni jako praktycy w realizację części zajęć oraz oceniają kompetencje absolwentów (BAM).

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym wydział przestrzega regulacji dotyczących udziału studentów w Radzie Wydziału. Delegowaniem przedstawicieli do Rady Wydziału oraz Senatu zajmuje się Samorząd Studentów. Programy studiów są opiniowane przez właściwy organ Samorządu Studentów zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt. 2 Ustawy. Jako przykład uwzględniania opinii studentów można podać postulat przedstawiciela studentów zgłoszony na Radzie Kierunku FiR o potrzebie aktualizacji treści kształcenia dla przedmiotu Przygotowanie do rynku pracy. Postulat został wdrożony – zaktualizowano treści kształcenia, a także zmieniono nazwę przedmiotu na Wyzwania rynku pracy. Samorząd opiniował program praktyk oraz zasady umożliwienia odbywania praktykach w zaproponowanych przez studentów podmiotach gospodarczych oraz - rekomendowanie praktyków mogących sprostać pracy dydaktycznej na kierunku FiR.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym przedstawiciele Samorządu Studentów wyrazili pozytywną opinię dotyczącą współpracy z Władzami Wydziału. Samorząd Studentów deleguje również swoich przedstawicieli do Rady Programowej, która zajmuje się projektowaniem oraz

modyfikacją czy też zmianami efektów kształcenia. Uczelnia każdego roku przeprowadza Badanie Atrybutów Marki (BAM), w którym biorą udział interesariusze WSB, w tym także studenci. W BAM studenci mogą ocenić program studiów oraz zakładane efekty kształcenia.

. Przykładami takich działań są:

- opiniowanie przez Samorząd Studencki programów studiów i efektów kształcenia uwzględniających praktyczny profil kształcenia (np. w protokole z 10.03.2016 znajduje się informacja o pozytywnym zaopiniowaniu zmodyfikowanych programów studiów FiR dla I i II stopnia). W tym samym protokole znajduje się też – opinia Samorządu dotycząca sylwetki absolwenta kierunku finanse i rachunkowość

6.1.2

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na Wydziale Finansów i Bankowości, na kierunku finanse i rachunkowość odbywa się na poziomach: realizacji przedmiotów (kierownicy przedmiotów, metodycy), programu kształcenia (menedżer kierunku, Prodziekan ds. jakości) oraz prac dyplomowych (Komisja ds. zapewniania jakości prac dyplomowych).

W odniesieniu do poziomu przedmiotu, monitoring stopnia osiągnięcia zakładanych EK, dokonywany jest corocznie poprzez autoewaluację koordynatora przedmiotu. W tym procesie wsparcia udziela mu pracownik Działu Metodyki Nauczania (DMN). Obie strony wykorzystują w tym celu informacje, które zbierane są w ramach procedur WSZJK oraz BAM. Działanie takie jest dobrze oceniane przez nauczycieli akademickich co potwierdziło spotkanie ZO PKA z kadrą Wydziału.

Powyższe informacje są również analizowane przez menedżera kierunku. Monitoring obejmuje wyniki egzaminów semestralnych (zob. 6.1.3). Dziekan Wydziału opracowuje coroczne raporty z monitoringu osiągnięcia efektów kształcenia. Działanie to wynika z procedury *-Procedura WSZJK Przypisanie i pomiar efektów kształcenia dla przedmiotu*, Przeprowadzona z dziekanem rozmowa ZO pozwala zauważyć, iż działanie to jest doskonałe i Wydział pracuje nad rozwiązaniem systemowym monitoringu i pomiaru osiągnięcia efektów kształcenia, uwzględniającym wsparcie w postaci narzędzia informatycznego. Ostatnim poziomem monitoringu jest analiza prac/projektów dyplomowych. Procedury przygotowania i obrony prac dyplomowych zostały ujęte w *Zarządzeniu nr 6/10/2016 z dnia 17 października 2016 roku w sprawie zasad przygotowania i oceny projektu dyplomowego*, *Zarządzeniu nr 6/12/2015 z dnia 22 grudnia 2015 roku w sprawie zasad przebiegu egzaminu dyplomowego na studiach I stopnia* oraz dokumentach wskazujących wymogi merytoryczne i edytorskie względem projektów dyplomowych. Za analizę prac dyplomowych odpowiada Komisja ds. zapewniania jakości prac dyplomowych. Analiza działań WSZJK (*Procedura zapewniania jakości prac dyplomowych*) potwierdziła działania procedur monitorujących ten proces, czego efektem mogą być zmiany wprowadzone po analizie prac dyplomowych z roku 2015/2016 określające standardy projektu dyplomowego..

Na Wydziale Finansów i Bankowości monitorowaniem stopnia osiągnięcia efektów kształcenia zajmują się koordynatorzy przedmiotów, metodycy, menadżer kierunku oraz prodziekan ds. jakości. Analizując wyniki sesji, ze szczególnym uwzględnieniem egzaminu semestralnego koordynatorzy przedmiotów, we współpracy z metodykiem i menedżerem, dokonują ewaluacji i modyfikacji programów i metod kształcenia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym przedstawiciele Samorządu przyznali, że nie uczestniczą w procesie monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektach kształcenia.

6.1.3

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość odbywa się w pierwszej kolejności na etapie realizacji zajęć zgodnie z procedurą *Przypisanie i pomiar efektów kształcenia dla przedmiotów* oraz *Tworzenie, weryfikacja, zatwierdzanie i aktualizacja kart przedmiotów*. Za proces określenia właściwych sposobów weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, kompetencji społecznych i umiejętności odpowiada koordynator przedmiotu oraz metodyk. Ponadto w ramach przytoczonych wyżej procedur sposoby realizacji efektów przedmiotowych oraz ich weryfikacji podlegają corocznej ewaluacji.. Odbywa się to w oparciu o autoewaluację koordynatora przedmiotu przy wsparciu metodyka, a także z wykorzystaniem danych zebranych w ramach BAM (ocena studentów). Stosowane metody weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na poziomie przedmiotu oparte są na bieżącej analizie zdobywanych przez studentów wyników w nauce. Ocena końcowa wynika z liczby uzyskanych punktów, które student

może otrzymać poprzez realizację różnorodnych zadań zawartych w kartach przedmiotów. Na kierunku finanse i rachunkowość studenci mają dostęp do platformy internetowej Moodle, gdzie nauczyciele akademicy zamieszczają dodatkowe zadania i na bieżąco weryfikują stopień osiąganych przez studentów efektów kształcenia. Studenci mogą wyrażać swoją opinię dotyczącą przyjętych zasad i form oceniania w procesie ankietyzacji oraz podczas Badania Atrybutów Marki.

Wydział wdrożył na kierunku finanse i rachunkowość formę egzaminu semestralnego (*Procedura WSZJK – Przypisanie i pomiar efektów kształcenia dla przedmiotu, pkt. 5.4.*). Jego celem jest zintegrowana weryfikacja kluczowych efektów kształcenia w odniesieniu do modułów realizowanych w danym semestrze. Cele i forma realizacji egzaminów semestralnych tworzy możliwości syntetycznej, kompleksowej weryfikacji efektów kierunkowych. Istotnym elementem wspierającym weryfikację EK jest platforma internetowa Moodle oraz Extranet. Pozwala ona na pełny dostęp do informacji o procesie dydaktycznym (zob. 6.1.10) oraz umożliwia zbieranie informacji o wynikach weryfikacji efektów kształcenia. Proces dyplomowania jest objęty działaniem WSZJK (zob. 6.1.2), i jest przedmiotem stałego monitoringu dokonywanego przez prodziekana ds. jakości kształcenia. Prace dyplomowe podlegają weryfikacji poprzez system Antyplagiat.pl. Istotną rolę w upowszechnianiu wśród studentów zasad weryfikacji efektów kształcenia pełni przedmiot *Techniki studiowania*.

6.1.4

Wydział Finansów i Bankowości opracował zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. W tym zakresie korzysta z rozwiązań na poziomie Grupy WSB (*Uchwała Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej 102/2015 z dnia 30 czerwca 2015*). Na poziomie Wydziału normuje to Zarządzenie Dziekana Wydziału Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu (8/06/2016) z dnia 16 czerwca 2016. Władze Wydziału poinformowały, że regulacje te nie podlegały monitoringowi w ramach WSZJK, ponieważ nikt nie wystąpił dotychczas z wnioskiem o potwierdzenie EK uzyskanych poza systemem studiów.

6.1.5

Badanie losów absolwentów realizowane jest w ramach procedury BAM od roku 2012. Jego cykliczność i kompleksowość umożliwia uzyskanie użytecznych, i pozwalających na analizy porównawcze danych. Mankamentem prowadzonego badania jest stosunkowo niska zwrotność ankiet wypełnianych przez absolwentów. Badanie to pozwala ona jednak na wykorzystanie wniosków z opinii absolwentów. Przykładem może być badanie w latach 2012-2014, które wskazało na potrzebę większego dostosowania kształcenia do potrzeb pracodawców oraz braku w zakresie nabycia umiejętności autoprezentacji i łączenia teorii z praktyką. W oparciu o tak sformułowane wnioski na Wydziale podjęto działania mające na celu: zwiększenie nacisku na aktywizację studentów podczas zajęć, stopniową modyfikację zasad zaliczania j. obcych (system punktowy preferujący aktywny udział w zajęciach) oraz prowadzenie e-learningowych platform nauczania j. obcych. Ponadto uzyskane z badań ankietowych informacje są analizowane przez menedżera kierunku i wykorzystywane w ewaluacji programu kształcenia (EK – monitorowanie i weryfikacja). Pozytywnym aspektem analizy wniosków po badaniu losów absolwentów są działania Biura Karier i Praktyk, które rozszerzyło ofertę szkoleń dotyczącą dostosowania nabywanych kompetencji do oczekiwań rynku pracy. Warto odnotować, iż absolwenci ocenianego kierunku w Badaniach Atrybutów Marki z lat 2014 – 2016 przyznali średnie oceny od 3,46 do 4,01 (skala 1 – 5) w zakresie kryterium *Dopasowanie kształcenia do wymagań pracodawców i rynku pracy*. Odsetek absolwentów pracujących, prowadzących działalność gospodarczą lub kontynuujących naukę wynosił w analogicznym okresie od 86,1% do 97,0%. Potwierdza to wysoki stopień przydatności efektów kształcenia na rynku pracy. Z analizy dokumentów wynika, że studenci nie brali udziału w procesie badania losów zawodowych absolwentów w tym tworzenia narzędzia badawczego i wykorzystywania wyników badań. Samorząd Studentów otrzymuje wyniki badania losów zawodowych absolwentów w formie elektronicznej oraz bierze udział w konsultacjach dotyczących wykorzystania tych wyników w doskonaleniu programu kształcenia.

6.1.6

Wydział Finansów i Bankowości realizuje w odniesieniu do pracowników dydaktycznych oraz naukowo-dydaktycznych (etatowych) roczną procedurę adaptacji. Jest ona określona w Zarządzeniu nr

6/2015 Kanclerza Wyższej Szkoły Bankowej. Pracownicy nieetatowi są wdrażani do pracy dydaktycznej przez metodyka, menedżera kierunku i koordynatora przedmiotu. Działania pozwalające szybko i efektywnie dopasować się do procedur prowadzenia zajęć zostały pozytywnie ocenione przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z ZO PKA. Na podkreślenie zasługuje w tym obszarze rola pracowników DMN, których oferta szkoleń, wsparcie w budowaniu kart przedmiotów, doboru metod dydaktycznych i narzędzi weryfikacji EK zostały ocenione przez nauczycieli jako bardzo pomocne. Ponadto zajęcia nauczycieli akademickich są hospitowane przez metodyków. Również ten element działania WSZJK oraz uzyskiwane w ten sposób informacje zwrotne zostały pozytywnie ocenione przez kadre. Wyniki hospitacji zajęć trafiają do Dziekana, który może podjąć dodatkowe działania w razie zaistnienia takiej potrzeby. Powyższe działania mają charakter kompleksowy zachowując: powtarzalność, powszechność i dostępność i zdaniem nauczycieli akademickich doskonałą sposob prowadzenia zajęć na kierunku finanse i rachunkowość.

Nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość podlegają ocenie prowadzonej przez studentów w ramach BAM. Wyniki badań ankietowych mają wpływ na modyfikacje programu kształcenia. Dowodem na to są wyniki badań prowadzonych w latach 2012-2014 podczas, których zdiagnozowano jako problem: 1) sposób zaliczania zajęć z j. obcych, 2) sposób prowadzenia seminariów dyplomowych. Podjęte działania naprawcze (zmiana zasad zaliczania j. obcych, zmiany w procedurze dyplomowania) odniosły skutek, czego potwierdzeniem są wyniki badania w ramach BAM w roku akademickim 2015/2016.

Kolejną formą objęcia przez WSZJK kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest kompleksowa ocena pracownicza uwzględniająca działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną a w przypadku kadry wspierającej działalność zawodową. Jest ona przeprowadzana raz na dwa lata. Analiza prowadzonej oceny wykazała na potrzebę jej modyfikacji. W wyniku zmian opracowano system motywacyjny dla osób podejmujących dodatkowe obowiązki dydaktyczne (koordynacja przedmiotów, opracowanie materiałów do e-kursów). Działania takie należy ocenić pozytywnie. Potwierdzają one skuteczność działań WSZJK.

6.1.7

Wydział Finansów i Bankowości wykorzystuje wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów na kierunku finanse i rachunkowość. Dane zbierane są w ramach procedury BAM (zob. 6.1.6). Wpływają one na kompleksową ocenę nauczyciela akademickiego, która dokonywana jest raz na dwa lata. Ponadto zgłoszone w wyniku ankiet problemy mają przełożenie na obsadę zajęć dydaktycznych. Dobrą praktyką jest pozyskiwanie informacji (opinii studentów) od starostów grup. Przedstawiona dokumentacja oraz rozmowy ZO z kadra i częściowo ze studentami potwierdzają skuteczne działania tego mechanizmu. Studenci zwrócili jednak uwagę, że nie mają wiedzy o wynikach ankiet (może to wynikać z faktu, że na spotkaniu nie było studentów np. III roku studiów). Władze Wydziału podjęły już działania w celu udostępniania wyników przedstawicielom studentów.

Pozytywnie natomiast należy ocenić działania naprawcze, które Wydział podejmuje w momencie uzyskania niepokojących sygnałów od studentów. Organizowane są szkolenia dla kadry, które mają wesprzeć kadre w rozwoju dydaktycznym. Dobrą praktyką jest także nagradzanie i wyróżnianie tych nauczycieli, którzy zostali najlepiej ocenieni przez studentów.

Wyniki ankiet oceniających proces kształcenia i kadre akademicką są brane pod uwagę w przygotowywaniu obsady zajęć na kolejny rok akademicki przez menedżera kierunku oraz dziekana. Najlepiej ocenieni przez studentów wykładowcy są nagradzani podczas gali „Najlepszy Wykładowca” organizowanej przez Samorząd Studentów. Ponadto lista najlepszych wykładowców jest upubliczniana na platformie extranet oraz na ekranach komunikacyjnych. W przypadku negatywnej oceny wydział organizuje dodatkowe szkolenia metodyczne, w szczególnych przypadkach nauczyciel akademicki może zostać odsunięty od prowadzenia zajęć.

6.1.8

WSZJK obejmuje w ramach BAM pozyskiwanie opinii studentów o zasobach materialnych. Badania prowadzone w tym zakresie w roku akademickim 2014/2015 wykazały szereg potrzeb. Należały do nich: wentylacja/klimatyzacja, usługi gastronomiczne, sanitariaty w budynku B oraz lokalizacja biblioteki. Zebrane informacje pozwoliły na podjęcie odpowiednich działań. Wyniki ankiety BAM z

roku 2016 wskazują na poprawę postrzegania infrastruktury przez studentów. Opinie te zostały potwierdzone przez studentów podczas spotkania z ZO PKA.

Ponadto na Wydziale istnieją możliwości zgłaszania uwag, które nie są sformalizowane w WSZJK. Należą do nich zgłaszanie problemów przez: Rzecznika Praw Studenta, studentów z grupy Maximus oraz starostów do prodziekana ds. jakości kształcenia. Działanie studentów w ramach tzw. grupy Maximus (zbiór przedstawicieli studentów z różnych kierunków i lat) zostało zaniechanie. Nie przyniosło pożądanych rezultatów.

System wsparcia dla studentów jest projektowany w oparciu o badania prowadzone w ramach BAM. Informacje w tym zakresie przekazywane są studentom w formie specjalnych informatorów w tym dla I roku studiów oraz poprzez Extranet. Wyniki BAM z lat 2014-2016 pokazują, że Uczelnia podejmuje działania mające na celu poprawę jakości zasobów materialnych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym przedstawiciele Samorządu wyrazili pozytywną opinię o działaniach, które Wydział podejmuje w celu podniesienia jakości infrastruktury

6.1.9

Gromadzenie dokumentów dotyczących zapewniania jakości kształcenia odbywa się na dwóch płaszczyznach. Pierwsza to poziom Grupy WSB i wszystkie badania prowadzone elektronicznie (BAM + inne ankiety). Wyniki tych badań analizowane są centralnie (wyniki dotyczą wszystkich uczelni w grupie WSB) oraz dostępne są w wersji elektronicznej dla Uczelni oraz Wydziału. Za analizę odpowiadają osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie systemu i reprezentujące - Międzywydziałowe Centrum Akredytacji i Jakości Kształcenia a na szczeblu wydziału Komisję ds. jakości kształcenia. Drugą płaszczyzną gromadzenia informacji o jakości kształcenia są wyniki i raporty w formie papierowej gromadzone na Wydziale. Podobnie jak dokumentacja WSZJK (procedury) są one przechowywane na Wydziale, a osobą odpowiedzialną za nadzór nad gromadzeniem dokumentacji jest Prodziekan ds. jakości. Również na poziomie Wydziału osobami odpowiedzialnymi za analizowanie wyników dotyczących oceny jakości kształcenia oraz współtworzenie zaleceń są :Prodziekan ds. jakości a także menedżer kierunku, koordynatorzy przedmiotów oraz metodycy.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji można stwierdzić iż dokumentacja dotycząca oceny jakości kształcenia jest dostępna (w wersji elektronicznej) dla interesariuszy wewnętrznych jak i w znaczącej części dla interesariuszy zewnętrznych. Władze Wydziału przekazały ponadto informację, że informatyzacja procesu oceny jakości kształcenia będzie rozbudowywana..

6.1.10

Dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na Wydziale Finansów i Bankowości, w tym na kierunku finanse i rachunkowość odbywa się głównie poprzez Internet. Służą do tego narzędzia w postaci: Extranetu, dysku grupowego oraz platformy e-learningowej . Zawierają kompleksowe informacje o programie studiów, kartach przedmiotów, obsadzie zajęć oraz wynikach kształcenia..

Uprawnienia dostępu do powyższych informacji (modułów) zależne są od rodzaju tych informacji i umiejscowienia poszczególnych podmiotów w strukturze uczelni (dziekan, prodziekani, menedżerowie, metodycy, koordynatorzy przedmiotów oraz studenci). Funkcjonalność tych rozwiązań jest wysoko oceniana przez Władze Wydziału, pozytywnie przez kadrę. Zasady korzystania z materiałów dydaktycznych zostały unormowane w *Zarządzeniu nr 37/2016 Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 14 września 2016 roku w sprawie prowadzenia procesu dydaktycznego w oparciu kursy na platformie Moodle, Zarządzeniu nr 3/09/2016 Dziekana Wydziału Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 30 września 2016 roku w sprawie zasad tworzenie, eksploatacji i utrzymania jakości kursów na platformie Moodle oraz wytycznych (standardów) przygotowania i prowadzenia tych kursów.* Studenci są wprowadzani do zasad korzystania z powyższych zasobów podczas zajęć w ramach przedmiotu Techniki studiowania. Jego celem jest pomoc studentom w efektywnym organizowaniu studiowania na Wydziale. Przedmiot ten pozwala diagnozować (opinie studentów) ewentualne potrzeby w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość i jest wykorzystywany przez WSZJK do pozyskiwania informacji. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali jednak na ciągłe aktualną potrzebę wsparcia w zakresie korzystania z platformy Moodle.

Studenci wyrazili pozytywną opinię na temat dostępu do informacji związanych z procesem kształcenia.. Informacje o wynikach kształcenia znajdują się na dysku grupowym oraz w Intranecie

(statystyki sesji, protokoły). Dostęp do danych o historii wyników kształcenia danego studenta zapewnia Extranet (elektroniczny indeks), który bazuje na danych systemu dziekanatowego.

6.2.

Przeprowadzona wizytacja, spotkania z władzami uczelni, wydziału, kadrami akademicką, studentami, osobami i gremiami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia pozwala uznać, że uczelnia systematycznie ocenia skuteczność systemu. Autoocena skuteczności systemu jest krytyczna i wskazuje na niezbędne działania, które należy podjąć, aby zwiększyć reakcję systemu na wyniki oceny jakości kształcenia. System pozwolił na wprowadzenie w procesie kształcenia szeregu działań doskonalących. Dotychczasowe rezultaty dotyczące ocen jakości kształcenia a w szczególności sposobów weryfikacji efektów kształcenia skłoniły władze wydziału do wprowadzenia syntetycznego narzędzia weryfikacji kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia tzw. egzaminu semestralnego weryfikującego integrację zdobytej wiedzy i umiejętności, a w rezultacie prowadzącego do procesowego ujęcia kształcenia. Ponadto do analizy poziomu osiągnięcia efektów kształcenia sprawdzanych na egzaminie semestralnym wprowadzono narzędzia informatyczne. Sprecyzowano system oceny efektów przedmiotowych, wprowadzając system punktowy uwzględniający strukturę form zajęć z przedmiotu. Ocena skuteczności systemu skupiła się również na ocenie roli ekspertów- interesariuszy zewnętrznych. Wnioski ze współpracy z ekspertami mają być wykorzystane w procesie przygotowywania zbioru zestawów zadań egzaminacyjnych na kierunku Finanse i rachunkowość w kolejnym roku akademickim. Analiza wyników opinii z ankiet studenckich doprowadziła do zmiany obsady niektórych zajęć. W procesie doskonalenia zasad oceny kadry opracowano system motywacyjny dla osób podejmujących dodatkowe obowiązki dydaktyczne. Z uwagi na opinie studentów zmieniono zasady zaliczania języków obcych wprowadzając ocenę aktywności studentów do ogólnej oceny z modułu. Wyniki ankiety BAM studentów w zakresie oceny infrastruktury wskazały najbardziej oczekiwane przez studentów zmiany. Podjęto działania uwzględniające oczekiwania studentów: poszerzono strefę studenta – rozwiązano problem zapewnienia usług gastronomicznych we wszystkich budynkach uczelni, wprowadzono dogodniejszy dla studentów plan zajęć uwzględniający odpowiednią alokację między budynkami, jak też odpowiedni rozkład godzinowy. Zbudowano wejście dla niepełnosprawnych w kolejnym budynku (BR), postawiono stojaki na rowery.

W latach 2014 -2016 w ramach przedmiotu Techniki studiowania badano poziom wiedzy studentów wszystkich kierunków studiów I stopnia, co do znaczenia i dostępności informacji o programie i procesie kształcenia w ciągu całego procesu kształcenia (extranet, platforma e-learningowa). Wyniki testów zaliczeniowych, z elementami testów kompetencyjnych wskazały na potrzebę zwiększania u studentów świadomości znaczenia wiedzy o zakładanych kierunkowych efektach kształcenia. Podjęto działania nad usprawnieniem systemu informacyjnego na Uczelni. Od czerwca 2016 trwają prace nad wielopoziomym systemem raportowania wyników związanych z procesem ankietyzacji studentów. We wrześniu 2016 rozpoczęto etap testów obejmujący generowanie raportów z ankiet na poziomie: dziekan, menedżer. Raporty te udostępniono Zespołowi oceniającemu. Wprowadzono zmiany sposobów i zakresu udostępniania planów i programów studiów, kart przedmiotów i wybranych procedur. Zainicjowano proces zmian korygujących i doskonalących wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia we współpracy z Międzywydziałowym Centrum Akredytacji i Jakości Kształcenia (MCAJK). Rozpoczęto proces wdrażania projektu OKD (ocena kadry dydaktycznej), który ma m.in. uprościć raportowanie przez menedżerów i zwiększyć zwrotność ankiet. Analiza i ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości sprawiła, iż rozważa się wprowadzenie międzywydziałowego systemu informatycznego. Ocena skuteczności systemu oparta jest również o wyniki sesji egzaminacyjnych, egzaminu semestralnego, procesu dyplomowania, hospicacji. Ocena ta dała podstawy do modyfikacji egzaminu semestralnego i procesu dyplomowania. W rozmowie z Zespołem ds. jakości podkreślono, iż uruchomiono takie kanały pozyskiwania informacji jak systemowe spotkania ze starostami, kadrami akademicką. Ocena skuteczności systemu zwróciła uwagę na konieczność większej synchronizacji działań prodziekana ds. jakości kształcenia z działaniami menadżerów i MCAJK, co wprowadzono do Strategii Rozwoju wydziału. W autoocenie podkreślono ograniczoną reakcję systemu na niektóre zidentyfikowane problemy, w szczególności w ujęciu długookresowym, ale wskazano na zewnętrzne przyczyny jak np. zmiany przepisów.

3. Uzasadnienie

Wydział Finansów i Bankowości Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu od lat rozwija WSZJK. Jego aktualna wersja jest zgodna z wytycznymi powstałymi na poziomie Grupy WSB. Istotnym elementem pozytywnej oceny struktury i funkcjonalności systemu jest połączenie procedur WSZJK z procedurami Badania Atrybutów Marki (BAM). Pozwala to na monitorowanie jakości kształcenia w odniesieniu do wszystkich uczelni holdingu oraz ocenę perspektywy Uczelni, Wydziału i kierunku studiów.

Przedstawiona w toku wizytacji Zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ZO PKA) dokumentacja WSZJK (struktura, procedury, odpowiedzialność, narzędzia) pozwala ocenić ją jako kompleksową.

Analiza dokumentów WSZJK pod kątem ich spójności oraz działania procedur (badanie > wyniki > analiza > zalecenia > wdrożenie) pozwala uznać przyjęte rozwiązania w zdecydowanej większości za systemowe. Większość badań jest prowadzonych cyklicznie, a zdiagnozowane w ich wyniku problemy lub obszary do rozwoju są objęte działaniami naprawczymi. Skuteczność tych działań potwierdzają wyniki prowadzonych powtórnie badań.

Na podkreślenie zasługuje fakt wysokiej świadomości osób odpowiedzialnych za działanie WSZJK na Wydziale, ale także nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość co do roli systemu w procesie kształcenia. Wniosek taki można sformułować po analizie dokumentacji funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz w wyniku rozmów z interesariuszami wewnętrznymi. Wskazują oni na dużą użyteczność WSZJK i dostrzegają efekty jego działania (poprawa w obszarze: bazy dydaktycznej, projektowania i realizacji procesu dydaktycznego). Za bardzo dobre rozwiązania należy uznać: 1) wprowadzenie egzaminu semestralnego (zob. 6.1.3) oraz 2) działania Działu Metodyki Nauczania (zob. 6.1.2). Pozwalają one na wsparcie procesu projektowania i realizacji dydaktyki, co przekłada się na skuteczne monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych EK oraz pozwala na ich weryfikację w ujęciu semestralnym. Wydział dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego wpływu na jakość kształcenia. System identyfikuje problemy procesu kształcenia wymagające rozwiązania i znajduje oraz wykorzystuje w tym zakresie właściwe działania doskonalące.

4. Zalecenia

1) Wskazaniem jest dalszy rozwój narzędzi badania opinii studentów (kontynuacja działań rozpoczętych w roku bieżącym) w celu uzyskania większej zwrotności ankiet oraz informowanie o wynikach studentów

2) Zaleca się podjęcie działań mających na celu włączenie przedstawicieli studentów w proces monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz w proces ewaluacji Badania Atrybutów Marki

3) zaleca się doskonalenie oceny procesu dyplomowania

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

)

Przeprowadzona wizytacja pozwala uznać, iż uczelnia wskazała właściwie swoje silne strony kierunku finanse i rachunkowość.

- *Kadra dydaktyczna składająca się z praktyków*
- *Egzamin semestralny jako uniwersalny instrument obiektywnego pomiaru efektów kształcenia*
- *Innowacyjny system kształcenia studiów: program studiów realizowany w systemie modułowym, wykorzystanie aktywizujących metod nauczania i technik e-learningowych*
- *Posiadane międzynarodowe akredytacje kierunku*
- *Udział pracodawców w tworzeniu i recenzowaniu programów, efektów kształcenia i specjalności*

Uczelnia wskazała jako słabe **strony**

- *Brak stabilności w zakresie kadry dydaktycznej (umowy zlecenie)*
- *Baza dydaktyczna składająca się z kilku budynków – konieczność przemieszczania się studentów*

Zespół Oceniający stwierdza iż do słabych stron należy zaliczyć jeszcze stopień umiędzynarodowienia kształcenia.

Uczelnia właściwie zidentyfikowała szanse i zagrożenia

- *wzrost liczby studentów posługujących się językiem obcym*
- *możliwości objęcia akredytacją np. ACCA nowych specjalności*
- *wzrost mobilności młodych ludzi (np. przyjęcia na studia studentów z zagranicy)*

Zagrożenia

- *niż demograficzny*
- *niski poziom w zakresie wiedzy i umiejętności wśród nowych studentów*
- *praca zawodowa studentów utrudniająca kształcenie (dyspozycyjność w pracy zawodowej)*

Dobre praktyki

Egzamin semestralny zorientowany na weryfikację integracji wiedzy i umiejętności pozyskanych w ramach modułów realizowanych w danym semestrze i odnoszący się do kierunkowych efektów kształcenia.

Program Partnerstw Biznesowych

Pozyskiwanie zewnętrznych środków Europejskiego Funduszu Społecznego na organizację płatnych staży zawodowych dla studentów